

SIGURNA EUROPA

**IZVJEŠĆE O
RADU ZA
2022.**

**Europska
investicijska banka**

EUROPSKA INVESTICIJSKA BANKA

SIGURNA EUROPA

**IZVJEŠĆE O
RADU ZA
2022.**

**Europska
investicijska banka**

Izvešće o radu Europske investicijske banke za 2022.

© Europska investicijska banka, 2023.

98-100, boulevard Konrad Adenauer

L-2950 Luxembourg

+352 4379-1

info@eib.org

www.eib.org

twitter.com/eib

facebook.com/europeaninvestmentbank

youtube.com/eibtheeubank

Sva prava pridržana.

Sve upite o pravima i davanju dopuštenja treba uputiti na adresu publications@eib.org

Želite li doznati više o radu EIB-a, posjetite naše mrežne stranice na adresi www.eib.org

Možete se obratiti i našoj informativnoj službi na info@eib.org. Predbilježite se na naš e-bilten na stranici www.eib.org/sign-up

Izdavač: Europska investicijska banka

Tiskano na papiru FSC®.

ŠTO NAM DONOSI OVO IZVJEŠĆE?

Tek što je svijet krenuo zatvarati poglavlje jedne krize, pandemije bolesti COVID-19, pred vratima Europe buknuo je druga: rat. Ruska invazija na Ukrajinu izazvala je golemu humanitarnu krizu koja je milijune ukrajinskih žena i djece prisilila da napuste svoje domove i potraže utočište u **sigurnoj Europi**.

Rat u Ukrajini i dramatično pogoršanje odnosa s Rusijom, najvećim dobavljačem energenata za Europu, upalili su zvona za uzbunu. Europska unija sad je neposredno suočena s prijetnjama svojoj **energetskoj sigurnosti** i svojoj **autonomiji** jer prekomjerno ovisi o dobavi jednog tako životno važnog dobra iz strane države koja je usto i svjetska sila.

U drugim dijelovima svijeta rat se očitovao u naglom skoku cijena prehrambenih proizvoda, čime je naglasio važnost **globalnih veza**.

Istodobno, sat i dalje odbrojava vrijeme preostalo za sprječavanje katastrofalnih klimatskih promjena.

U ovom se izvješću govori o tome kako se Europska investicijska banka uhvatila u koštac s izazovima u 2022., počevši od našeg kontinuiranog rada na obnovi razorenih ukrajinskih gradova i sela i pomoći izbjeglicama, pa sve do naše nepokolebljive posvećenosti sučeljavanju s globalnom prijetnjom klimatskih promjena. Izvješće zorno pokazuje kako naša potpora energetskoj učinkovitosti i obnovljivim izvorima energije pridonosi rješavanju potreba Europske unije za energetskom sigurnošću i ostvarenju njezinih klimatskih ciljeva. Pokazuje i kako naša podrška **inovacijama** i revolucionarnim tehnologijama donosi opipljive koristi jačanju konkurentnosti gospodarstva Europe, ostvarenju njezinih klimatskih ciljeva i njezinoj **autonomiji**. A tu su i primjeri doprinosa koji EIB Global, naša nova uprava za međunarodni razvoj, daje povećanju blagostanja posvuda u svijetu.

U izvješću se iznosi i kontekst tih ulaganja: od strateških promišljanja u uvodnoj riječi predsjednika Banke, preko podataka o njezinim aktivnostima kreditiranja i zaduživanja, pa sve do pogleda na predstojeću godinu u glavnim naglascima iz Operativnog plana Grupe.

Kao financijska institucija koja se zalaže za multilateralizam i partnerstvo, vodimo se željom da izgradnji bolje sutrašnjice pridonosimo tako što u budućnost ulažemo već danas. Ovo izvješće govori o tome kako to i ostvarujemo.

SADRŽAJ

3 ŠTO NAM DONOSI OVO IZVJEŠĆE?

6 UVODNA RIJEČ PREDSEDNIKA

8 GLAVNI NAGLASCI IZ 2022. PODACI O KREDITIMA I UČINKU

10 EIB U VAŠOJ ZEMLJI KREDITI PO POJEDINIM DRŽAVAMA

12 EIB U VAŠEM SVIJETU KREDITI IZVAN EUROPSKE UNIJE

14 ENERGETSKA SIGURNOST

16 UKRAJINA: NA DUGE PRUGE

18 UKRAJINA: NEMA TU MJESTA NIKAKVOJ DRUGOJ ZASTAVI

19 POLJSKA: ZBRINJAVANJE IZBJEGLICA

20 ENERGETSKA UČINKOVITOST: GRADIMO ENERGETSKU UČINKOVITOST CIGLU PO CIGLU

21 ENERGETSKI UČINKOVITO SOCIJALNO STANOVANJE: U SKLADU S DUHOM VREMENA

22 OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE: TEGLENJE TURBINA NA PUČINU

25 OBNOVLJIVI IZVORI ENERGIJE: TURIRANJE INOVACIJA U VJETROTURBINAMA

26 VODIK: PUTOKAZ BUDUĆNOSTI GORIVA

27 CIPAR: ZELENO I LOKALNO NA CIPRU

28 ITALIJA: POSLJEDNJI KILOMETAR U ZELENOM

30 INOVACIJE I AUTONOMIJA

32 POLJOPRIVREDA: REPA OTPORNA NA BOLEST

34 POLJOPRIVREDA: OD FONDA RIZIČNOG KAPITALA DO STOLA

35 ROBOTIKA: USPON DOSTAVNIH ROBOTA

36 DIGITALNO GOSPODARSTVO: STVARANJE PREDVODNIKA U SVIJETU INTERNETA STVARI

37 BIOLOŠKE ZNANOSTI: LIJEKOVI UBOJICE RAKA

38 DIGITALNO GOSPODARSTVO: BUDUĆNOST NIJE BINARNA

40 DRUŠTVENO ODGOVORNA ULAGANJA: ŠTO JE SVRHA SVEGA TOGA?

42 BIOLOŠKE ZNANOSTI: STANICE ZA LIJEČENJE INKONTINENCIJE

44 GLOBALNE VEZE

46 PALESTINA: USKLAĐENO MIKROFINANCIRANJE

48 BRAZIL: ELEKTRIČARKE, NAPRIJED!

49 BENIN: SOLARNA ENERGIJA ZA RURALNU AFRIKU

50 SENEGAL: OLAKŠANJE IZ SLAVINE

52 INDIJA: SUPER RIŽA

54 BANGLADEŠ: BOLNICE U NEPOZNATIM VODAMA

56 GLAVNI PODACI O ZADUŽIVANJU

58 OPERATIVNI PLAN GRUPE I UPRAVLJANJE

UVODNA RIJEČ PREDSJEDNIKA

Tijekom 2022. Europska investicijska banka bila je sastavni dio odgovora EU-a na mnoge izazove koji su se lani pojavili, od užasne invazije na Ukrajinu do energetske krize koju je izazvao taj sukob.

Grupa EIB-a – Banka i Europski investicijski fond, njena podružnica specijalizirana za manja poduzeća – sklopila je u 2022. godini sporazume o financiranju u ukupnoj vrijednosti od 72,5 milijardi eura. Svaki euro potrošen je za promicanje održivosti i otpornosti u Europi i izvan njenih granica. Dana obećanja smo ispunili. Zadane ciljeve smo premašili. Donijeli smo prevagu.

Naime, iza ovih golemih brojk stoje stvarni, opipljivi rezultati.

U Švedskoj smo podržali biofarmaceutске proizvode sljedeće generacije za borbu protiv raka. U Finskoj smo poduprli razvoj i komercijalizaciju kvantnih računala. U Španjolskoj pomažemo u pretvaranju korištenog kuhinjskog ulja u čisti energent i korištenju solarne energije u proizvodnji zelenog vodika. Takvi su projekti mnogobrojni, a o nekima od njih bit će riječi i u ovom izvješću.

Ostvarivanje učinka i rješavanje manjka investicija

Energetska kriza osiromašila je investicijske proračune država i poduzeća upravo u trenutku kada bismo morali izdvajati više za ulaganja u suzbijanje klimatskih promjena i odvikavanje od ruske nafte i plina. Prijeti opasnost da će se kronični manjak investicija još i pogoršati. Ako se s time ne uhvatimo u koštac, Europa će izgubiti na konkurentnosti i atraktivnosti za poslovanje.

Zbivanja iz 2022. dokazuju da je dekarbonizacija jedini pouzdan put prema sigurnoj i cjenovno pristupačnoj energiji za Europljane. Upravo je zbog toga toliko značajan i naš snažan odgovor, zbog čega smo znatno pojačali svoju podršku zelenoj i inovativnoj tranziciji.

Ruska ucjena oko isporuke plina pokazala je da je Europska investicijska banka bila u pravu kada je prestala financirati infrastrukturu za fosilna goriva i okrenula se zelenoj energetici. Sada je svima postalo jasno da je budućnost u čistijoj i održivijoj energetici.

Naše financiranje čiste energetike u 2022. godini doseglo je rekordnih 19,4 milijarde eura. U nastojanju da ojačamo energetsку sigurnost podržali smo unaprijeđenje češke elektroenergetske mreže. Ubrzali smo i integraciju obnovljivih izvora energije u poljsku elektroenergetsku mrežu. U Francuskoj smo financirali plutajuće vjetroelektrane, što predstavlja tehnologiju koja nam omogućuje premještanje proizvodnje čiste energije u dublje vode. Naša će sredstva doprinijeti izgradnji tisuću kilometara dugog kabla kojim će se elektrane na obnovljive izvore na Siciliji i Sardiniji priključiti na talijansku elektroenergetsku mrežu. U sklopu našeg paketa potpore planu REPowerEU tijekom sljedećih pet godina osigurat ćemo dodatnih 30 milijardi eura kredita i vlasničkog kapitala za energetske projekte velikog učinka (povrh redovitog kreditnog poslovanja). Naši krediti plasirani u 2022. u iznosu od 36,5 milijardi eura u području klime i okoliša poduprli su zelene investicije drugih ulagača u vrijednosti od 147 milijardi eura. Na dobrom smo putu da ostvarimo cilj mobiliziranja iznosa od bilijun eura zelenog financiranja za naš planet tijekom ovog desetljeća.

Hitna reakcija

Navedeno je naša reakcija na dugoročni izazov klimatskih promjena. Međutim, naš odgovor na neposrednu prijetnju koju predstavlja invazija na Ukrajinu još je jedno od naših velikih postignuća u 2022. godini. Zahvaljujući potpori iz proračuna EU-a, u roku od nekoliko tjedana od početka invazije osigurali smo ukrajinskim vlastima pomoć isplatom 1,7 milijardi eura u vrlo nepovoljnim okolnostima. Izdvojeno je još 540 milijuna eura, što će se isplaćivati kako konkretni projekti u toj zemlji budu ostvarivali napredak. Cilj nam je pobrinuti se da ukrajinsko gospodarstvo preživi kako bi u velikom dijelu moglo samo podržavati obnovu zemlje.

„ Zbivanja iz 2022. dokazuju da je dekarbonizacija jedini pouzdan put prema sigurnoj i cjenovno pristupačnoj energiji za Europljane. Upravo je zbog toga toliko značajan i naš snažan odgovor, zbog čega smo znatno pojačali svoju podršku zelenoj i inovativnoj tranziciji. „

U 2022. osnovali smo i EIB Global, novu upravu posvećenu razvojnim i partnerskim aktivnostima Europske unije. U prvoj godini poslovanja EIB Global ugovorio je nove projekte vrijedne 9,1 milijardu eura, i to povrh sredstava za financiranje Ukrajine. Među tim projektima su solarne elektrane u Brazilu, daljnja podrška kampanjama cijepljenja diljem svijeta te ogroman projekt namijenjen opskrbi jordanskog stanovništva dostatnim količinama pitke vode financiranjem jednog od najvećih postrojenja za desalinizaciju na svijetu.

Projekti EIB Globala zorno pokazuju na koji način promičemo politike i vrijednosti EU-a u čitavom svijetu. Sklapamo nova partnerstva i posvuda gradimo nove održive saveze. Ponosan sam što putem EIB Globala aktivno doprinosimo svjetskom blagostanju pod stijegom Europske unije.

Europska investicijska banka snažno je odgovorila na godinu bremenitu golemim napetostima. Dokazali smo svoju otpornost i domišljatost. No svjesni smo da naš posao nije ni izdaleka gotov. Moramo neprestano unaprjeđivati svoja ostvarenja i tragati za novim i boljim načinima rada. Ovo izvješće opisuje jednu od ključnih etapa na tom putu.

Werner Hoyer

GLAVNI NAGLASCI IZ 2022.

EUROPSKA INVESTICIJSKA BANKA RAD U 2022.

ODOBRENI PROJEKTI	75,9 mlrd. €
Europska unija	63,5 mlrd. €

POTPISANI UGOVORI	65,1 mlrd. €
Europska unija	56 mlrd. €

ISPLATE	54,3 mlrd. €
Europska unija	47,4 mlrd. €

PRIKUPLJENA SREDSTVA (PRIJE ZAMJENA)	44,3 mlrd. €
Osnovne valute (€, \$)	37,2 mlrd. €
Ostale valute	7,1 mlrd. €

RAD EIB GLOBALA U 2022.

ODOBRENI PROJEKTI	12,4 mlrd. €
--------------------------	---------------------

UKUPNO FINANCIRANJE	10,8 mlrd. €*
--------------------------------	-----------------------

ISPLATE	6,6 mlrd. €
----------------	--------------------

* Ukupno financiranje uključuje 1,7 mlrd. € prenamijenjenih kredita za Ukrajinu kao odgovor na rusku agresiju.

EUROPSKI INVESTICIJSKI FOND RAD U 2022.

POTPISANI UGOVORI	9,18 mlrd. €
------------------------------	---------------------

Vlasnički kapital	4,16 mlrd. €
-------------------	--------------

Jamstva	4,91 mlrd. €
---------	--------------

Uključivo financiranje	0,12 mlrd. €
------------------------	--------------

Europski investicijski fond (EIF), sastavni dio Grupe EIB-a, specijaliziran je za rizično financiranje radi potpore mikro, malim i srednjim poduzećima, pri čemu potiče rast i inovacije širom Europe. Osigurava sredstva i stručnu pomoć za zdrava i održiva ulaganja i poslove s jamstvima. Dioničari EIF-a su EIB, Europska komisija, javne i privatne banke i financijske institucije.

UČINAK RADA EIB-A

2,4 milijuna
ha

Poljoprivredno zemljište
s unaprijeđenim
upravljanjem

1,5 milijuna
ha

Šumsko zemljište
s unaprijeđenim
upravljanjem

6,6 milijuna

Dodatni pretplatnici
s aktiviranim uslugama
u mreži 5G

192 000

Broj novih mjesta
u obrazovnim
ustanovama

2 milijuna
MWh/god.

Ušteda energije
u projektima

31 300
GWh/god.

Električna energija
iz obnovljivih izvora

2,4 milijuna

Ugrađena napredna
brojila električne energije

15 800
MW

Kapaciteti za proizvodnju
električne energije 100 %
iz obnovljivih izvora

150,4
milijuna

Broj stanovnika
s poboljšanim
zdravstvenim uslugama

836
milijuna

Broj cijepljenih protiv
bolesti COVID-19 i drugih
bolesti

86 900

Broj kućanstava u socijalnom
i cjenovno pristupačnom
stambenom prostoru

17 milijuna

Broj stanovnika s novom ili
unaprijeđenom gradskom ili
regionalnom infrastrukturom

517
milijuna

Broj dodatnih putovanja
javnim prijevozom

23 600

Nova ili obnovljena
željeznička i druga vozila

10,8
milijuna

Broj stanovnika
s poboljšanim sustavom
odvodnje

25,4
milijuna

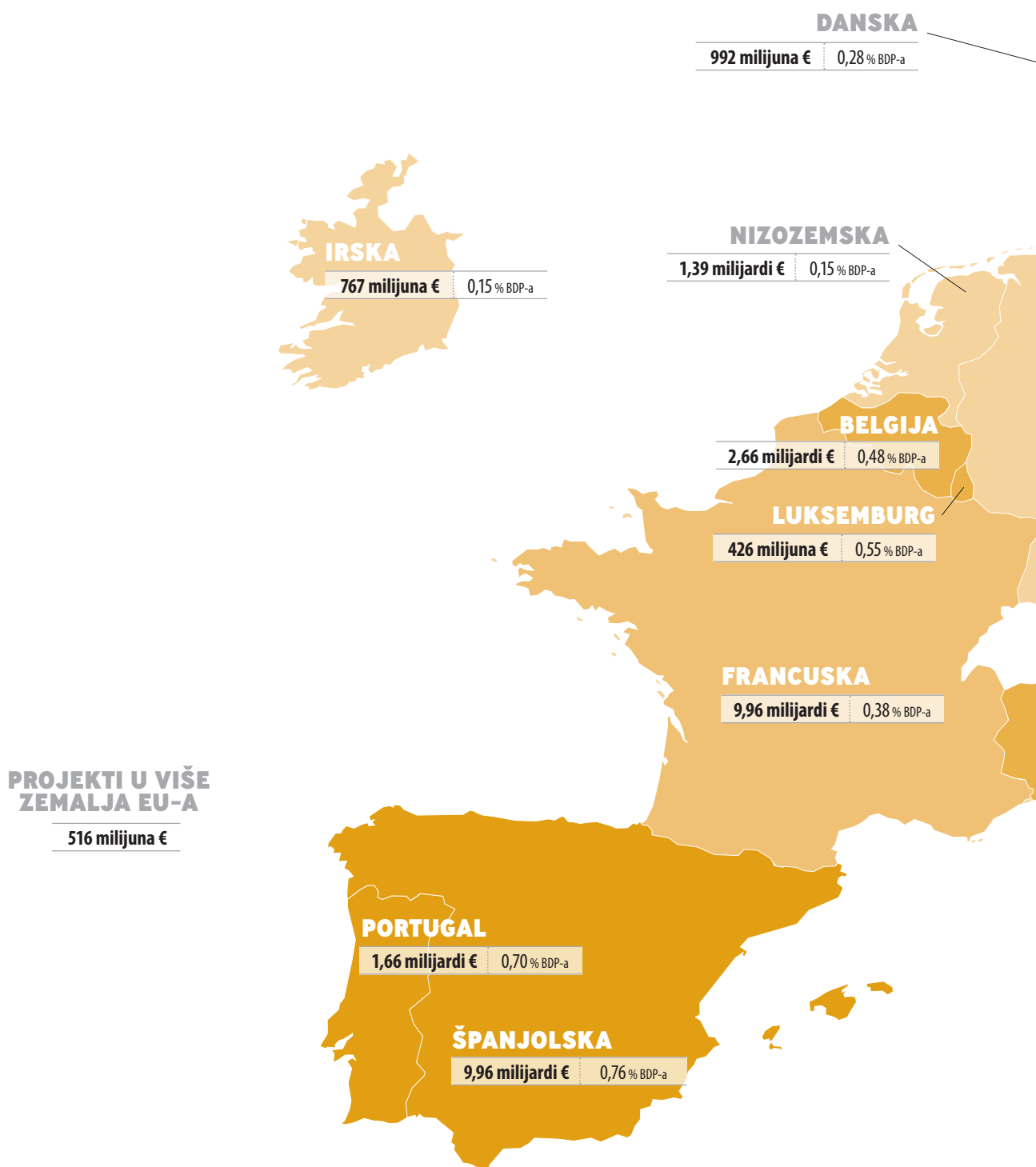
Broj stanovnika sa
zdravstveno ispravnom
vodom za piće

3,1 milijuna

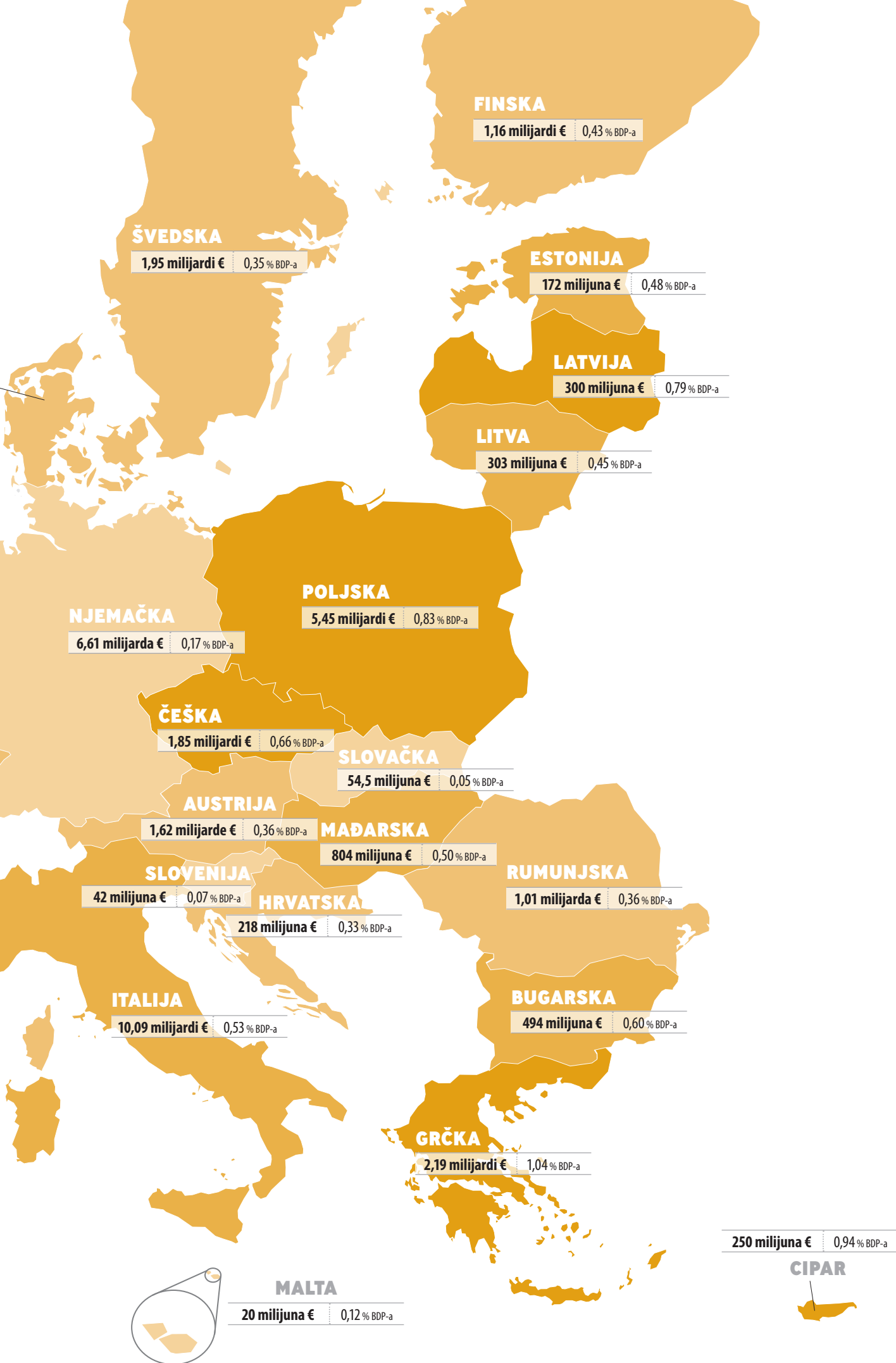
Broj izbjeglica u prihvatnim
centrima ili privremenom
smještaju (paket
solidarnosti s Ukrajinom)

Brojke se odnose na očekivane ishode novih financiranih projekata po prvi put ugovoreni u 2022., a temelje se na trenutačno dostupnim podacima. Svi iznosi su nerevidirani i privremeni.

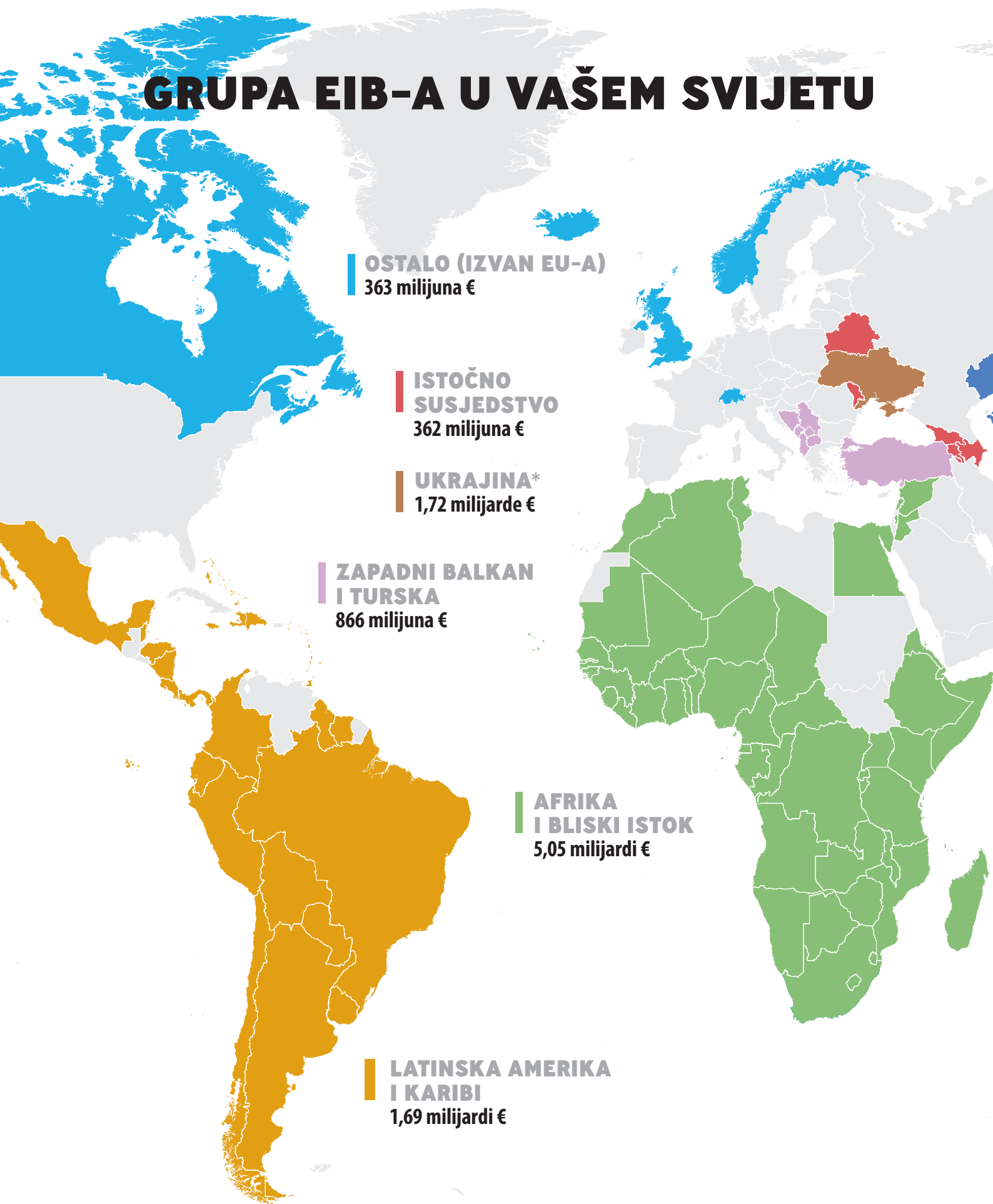
GRUPA EIB-A U VAŠOJ ZEMLJI

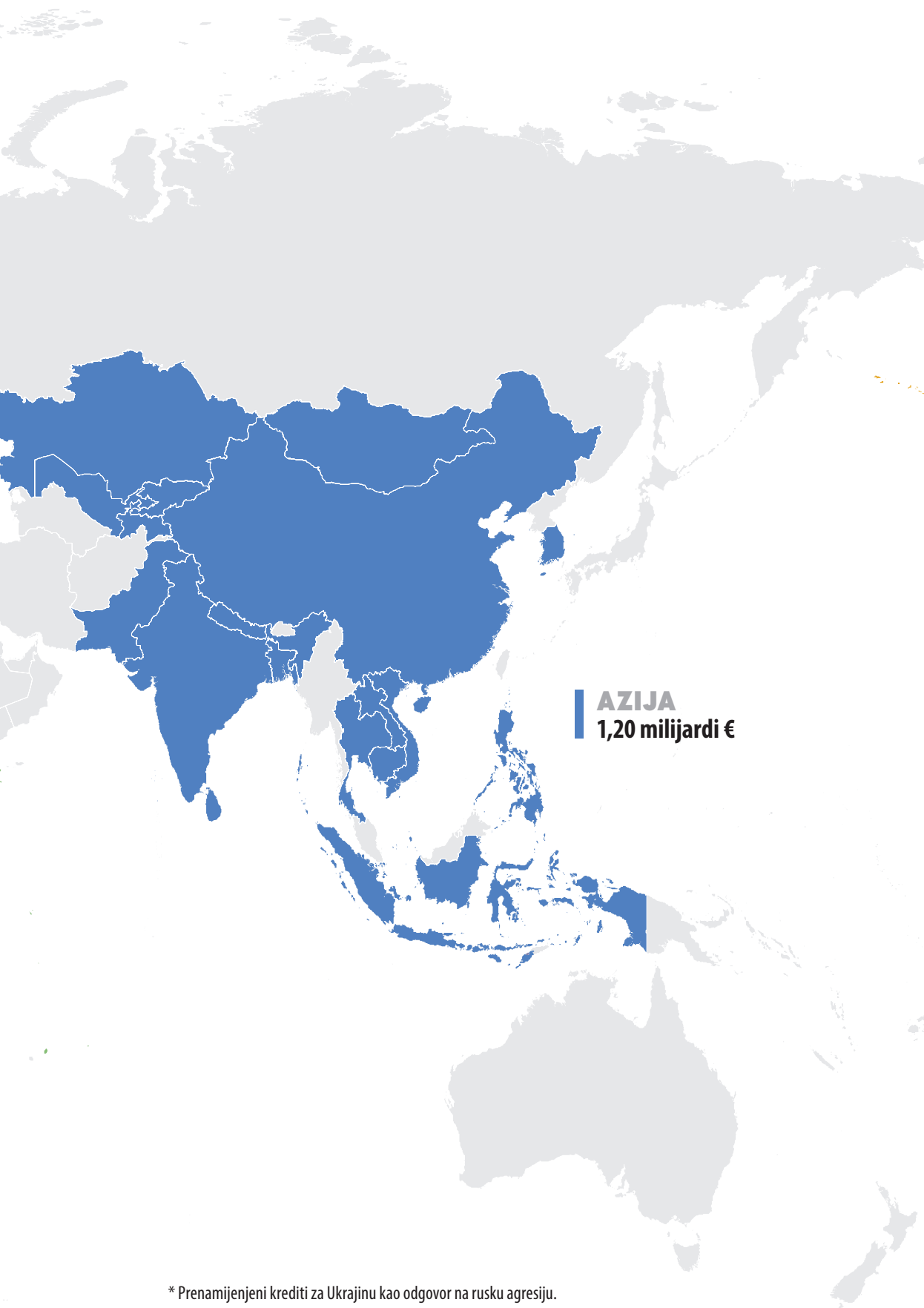

Tamnije boje označavaju viša ulaganja kao postotak BDP-a.

GRUPA EIB-A U VAŠEM SVIJETU

* Prenamijenjeni krediti za Ukrajinu kao odgovor na rusku agresiju.

Europska investicijska banka ne podržava, ne prihvaća niti ne iznosi nikakav sud o pravnom položaju područja, granicama, bojama, nazivima ili podacima prikazanim na ovom zemljovidu. Nakon uvođenja sankcija EU-a protiv Sirije u studenom 2011., EIB je obustavio sve kreditne i savjetodavne aktivnosti u toj zemlji. Međutim, EIB je dio skupine ključnih donatora za Siriju, koja prati stanje pod zajedničkim vodstvom EU-a i UN-a.

ENERGETSKA SIGURNOST

“ Zbog energetske krize sve je hitnija potreba da Europa prijeđe na alternativne obnovljive izvore energije i postane energetski učinkovitija. Ovaj dvojak cilja okosnica je plana REPowerEU u čijoj će provedbi EIB odigrati ključnu ulogu. Za nas u savjetodavnim službama EIB-a to također podrazumijeva pronalaženje i podupiranje novih tehnologija u njihovu izlasku na tržište, ali i pomoć vlastima da svrsishodnije troše javna sredstva i što više iskoriste privatna ulaganja gdje god je to moguće. **”**

Frank Lee, voditelj Odsjeka savjetodavnih usluga za klimatsko i socijalno financiranje u EIB-u

“ Još od samog osnutka EIB je jedan od glavnih financijera ključne energetske infrastrukture. Trenutačna je situacija još jednom potvrdila stratešku važnost energetike i različitih izvora i putova dobave energenata. EIB je pojačao kreditiranje energetskih projekata u Europskoj uniji i diljem svijeta, što uključuje energetske učinkovitost, obnovljive izvore, centralne toplinske sustave te povezivanje elektroenergetskih mreža unutar i između zemalja. **”**

Sanjoy Rajan, voditelj Odsjeka za energetske sigurnost u EIB-u

Energetika je sigurnosno pitanje, a dekarbonizacija je pitanje strateške autonomije. Ruska invazija na Ukrajinu i njeno pretvaranje izvoza energenata u oružje stubokom mijenjaju geopolitiku i ekonomiku energetike u Europi. Isto tako, nužno je smanjiti i emisije ugljika radi ublažavanja klimatskih promjena. Ulaganja u energetske učinkovitost i proizvodnju energije iz obnovljivih izvora idealno su rješenje za oba problema.

Potrebu Europe za brzim prelaskom na zelenu energiju podržavamo ulaganjima u projekte energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije te promicanjem inovacija i novih tehnologija.

NA DUGE PRUGE

Europska investicijska banka podupire stotine projekata od presudne važnosti za živote stanovnika Ukrajine, pri čemu s isplatom sredstava nastavlja čak i usred ratnih djelovanja

Kad Violaine Silvestro von Kameke objašnjava da joj je na poslu glavna zadaća voditi ulaganja u desecima ukrajinskih gradova usred rata, malo je reći da sugovornici reagiraju s iznenađenjem. „Ljudi misle da je rat zaustavio naše poslovanje u Ukrajini“, preporučava ta viša kreditna referentica u Europskoj investicijskoj banci. „No u Ukrajinu isplaćujemo znatne iznose i radimo na mnogim složenim projektima u toj zemlji. Vrlo smo aktivni.“

Kad je u veljači 2022. počela ruska invazija na Ukrajinu, Europska investicijska banka povukla je svoje zaposlenike iz zemlje. No istodobno joj je drastično povećala pomoć jer **ukrajinske vlasti procjenjuju da će im u sljedećih deset godina trebati oko 765 milijardi eura za oporavak od ruske invazije.**

Tijekom rata Europska investicijska banka odobrila je dva velika financijska paketa za Ukrajinu: prvi, vrijedan 668 milijuna eura, neposredno nakon izbijanja rata kako bi vlastima pomogla u financiranju hitnih potreba; te drugi, u iznosu od 1,59 milijardi eura za popravak oštećene infrastrukture i nastavak ključnih projekata, za koji je ugovor potpisan u srpnju 2022. Iz tog paketa isplaćeno je nešto više od 1 milijarde eura.

Ostali vidovi pomoći EIB-a u 2022. godini obuhvaćali su 2,5 milijuna eura donacija Instituta EIB-a, društvenog i kulturnog ogranka banke EU-a, te gotovo 18 milijuna eura bespovratnih sredstava odobrenih iz Uzajamnog fonda za tehničku pomoć Istočnom partnerstvu radi brige o oko 700 000 ljudi koji su izbjegli iz svojih domova. Ovaj fond podupiru Austrija, Francuska, Njemačka, Latvija, Litva, Poljska, Švedska i Ujedinjena Kraljevina.

Osim toga, Banka je s Ukrajinom sklopila memorandum kojim se zagovara povećanje ulaganja u prometni sustav Kijeva te prenamijenilo 59 milijuna eura bespovratnih sredstava za popravak vlakova i željezničkih pruga u Ukrajini, postavljanje privremenih zamjenskih mostova te unaprjeđenje zdravstvene skrbi i stambenih uvjeta za stanovnike koji su bili prisiljeni izbjeći iz svojih domova.

Potpora projektima izvan zona sukoba

„Trenutačno ne možemo pokretati velike projekte na nacionalnoj razini, pa se usredotočujemo na manje projekte i pomoć ljudima da prežive ova teška vremena“, objašnjava Hervé Guenassia, još jedan kreditni referent u EIB-u angažiran na projektima u Ukrajini. „Ako bismo se upustili u neki veliki projekt, recimo obnovu zračne luke, Rusija bi je zasigurno uništila.“

Europska investicijska banka posluje u Ukrajini već 15 godina, pri čemu je financirala projekte u iznosu većem od 8 milijardi eura. Nakon što je Rusija 2014. okupirala istočnu Ukrajinu i pripojila Krim, iste smo godine Ukrajini odobrili hitni okvirni zajam za oporavak u iznosu od 200 milijuna eura radi pomoći ljudima koji su napustili područja sukoba i gradovima koji su prihvatili velik broj raseljenih osoba. Neki od projekata koji su financirani iz tog zajma u međuvremenu su uništeni, a među njima su i najsuvremenija knjižnica i tehnološki centar u Mariupolju.

„Teška srca prihvaćamo da je toliko naših projekata uništeno jer znamo da su lokalnom stanovništvu davali veliku nadu“, ističe Roy Draycott, inženjer građevinarstva u Europskoj investicijskoj banci, koji je u kijevskom uredu radio šest godina.

„Mi smo tamo na duge staze. Kad bi to bilo moguće, već sutra bih se vratio u Ukrajinu i sudjelovao u obnovi.“

Roy Draycott, inženjer građevinarstva u EIB-u

Svakodnevni dijalog s gradonačelnicima usred rata

Čak i tijekom najgorih razdoblja sukoba, Guenassia i Silvestro von Kameke nastavili su primati pozive gradonačelnika koji su tražili tehničke savjete i financijsku pomoć. U kolovozu i rujnu 2022. Banka je objavila poziv za podnošenje prijedloga za financiranje projekata u Ukrajini, na koji je zaprimila oko 1000 prijava gradova i privatnih poduzeća. Od pristiglih prijava, banka EU-a namjerava odobriti njih više od 300 te objaviti nove pozive za projektne prijedloge krajem 2022. i početkom 2023. godine.

Projekti odobreni tijekom 2022. radi pomoći Ukrajini obuhvaćaju nove tramvaje za Kijev i Lavov, nove autobuse za Luck, sanaciju zdravstvenih objekata u Odesi te financiranje obnove oštećene obrazovne i društvene infrastrukture u gradovima diljem zemlje.

Srušeni mostovi paraliziraju cijele gradove

Po cijeloj Ukrajini mostove su porušile ruske snage, ali isto tako i ukrajinske ne bi li zaustavile napredovanje ruskih postrojbi. Banka EU-a pomaže u financiranju privremenih pontonskih mostova u svim dijelovima zemlje.

„U nekim slučajevima srušeni most predstavlja katastrofu za cijeli grad“, naglašava Guenassia. Može, recimo, doći do prekida vodoopskrbe ako se njime transportirala voda. Ljudi možda ne mogu do bolnice, u školu, na posao ili po namirnice.“

Inženjer građevinarstva Draycott kani se vratiti u Ukrajinu i tamo živjeti i raditi čim rat završi. „EIB ne napušta Ukrajinu“, tvrdi Draycott. „Mi smo tamo na duge staze. Kad bi to bilo moguće, već sutra bih se vratio u Ukrajinu i sudjelovao u obnovi.“

Europska investicijska banka posluje u Ukrajini već 15 godina

NEMA TU MJESTA NIKAKVOJ DRUGOJ ZASTAVI

Pod žestokim napadima još od početka ruske invazije, gradonačelnik ukrajinskog grada opisuje kako su zajmovi EU-a pomogli stanovnicima da odbace okupatore

Kada je invazija započela punom snagom, rusko vodstvo tvrdilo je da će ih u nekim dijelovima Ukrajine dočekati s dobrodošlicom, pogotovo u krajevima uz granicu gdje postoje snažne kulturne, jezične i etničke veze.

Zahvaljujući ljudima kao što je Ivan Fedorov, dobrodošlica nije bila nimalo srdačna.

„Sada mi je glavni zadatak pomoći stanovnicima i ubrzati ukrajinsku pobjedu“, objašnjava Fedorov, koji je sa svoje 34 godine najmlađi izabrani gradonačelnik u povijesti Melitopolja, grada smještenog tek nešto sjevernije od Krima, u kojem 90 % stanovnika govori ruski. Fedorov je Ruse odmah prozvao „okupatorima“, ostavio ukrajinske zastave da vijore što je dulje bilo moguće i otvoreno poticao otpor.

Melitopolj je pod okupacijom od samog početka rata, a nalazi se u jednoj od četiri regije koje je Rusija pripojila u rujnu. Fedorov se redovito javlja uživo putem društvenih mreža ne bi li umirio i ohrabrio stanovnike svoga grada. Kako je istaknuo u jednom obraćanju, „nema tu mjesta nikakvoj drugoj zastavi“.

Ljubav prema gradu i njegov daljnji razvoj

U Melitopolju, jednom od prvih gradova koji je pao početkom rata, život je težak. Predratni broj stanovnika od oko 150 000 danas je manji za otprilike dvije trećine.

Dana 11. ožujka ruski vojnici upali su u Fedorovljev ured, prebacili mu vreću preko glave i uhitili ga. Tjedan dana su ga držali zatočenoga prije no što je dogovorena razmjena zarobljenika. Nije podvrgnut mučenju, ali sjedio je pored ljudi koje su na ispitivanju ozlijedili, uključujući i neke kojima su polomili ruke.

Fedorov je kreditnim referentima i inženjerima Europske investicijske banke dobro poznat sugovornik. Banka je od ruske invazije 2014. godine pomagala gradu i njegovoj regiji Zaporižja, surađujući u obnovi vrtića, škola, domova zdravlja i ostalih objekata u Melitopolju. Dugogodišnja suradnja i zajednički građevinski projekti pridonijeli su europskom opredjeljenju stanovnika prije dolaska Rusa.

„Tu se radi o poboljšanju kvalitete života“, odgovara Fedorov na pitanje zašto surađuje s Europskom investicijskom bankom. EIB pomaže našem gospodarstvu, turizmu, logistici. Zajedno smo doradili plan obnove, a kod nas vlada nulta stopa tolerancije prema korupciji, pa ljudi gaje ljubav prema gradu i želju da se nastavi razvijati.“

ZBRINJAVANJE IZBJEGLICA

EIB-ov paket solidarnosti pomaže lokalnim vlastima u Poljskoj da podrže domaćinske zajednice i prilagode infrastrukturu potrebama izbjeglica

Pred najezdom ruskih snaga, preko 7,5 milijuna Ukrajinaca izbjeglo je preko granice u Poljsku. Tisuće poljskih volontera priteklo je u pomoć izbjeglima i iskazalo im dobrodošlicu u svojim domovima, školama i poduzećima.

Sada je Poljska pred novim izazovom – zbrinuti pridošlice na dulji rok.

„Danas, deset mjeseci po izbijanju rata, izbjeglice imaju druge potrebe“, ističe Grzegorz Gajda, viši stručnjak za urbani sektor u Europskoj investicijskoj banci, koji je i sam ugostio pet ukrajinskih izbjeglica u svom domu u Poljskoj. „Trebaju im posao, stalni prihodi, besplatno školovanje i zdravstvena skrb te pristup javnim uslugama kako bi mogli stvoriti novi život u Poljskoj.“

Radi podrške integraciji izbjeglica, Banka EU-a je u lipnju 2022. odobrila zajam od 2 milijarde eura u sklopu Paketa za solidarnost s Ukrajinom, a u suradnji s Europskom komisijom.

Prilagodba na novu stvarnost

Poljska je od početka rata primila preko 1,5 milijuna izbjeglica iz Ukrajine. Njihov priljev bio je tolikih razmjera da je broj stanovnika Rzeszówa, najvećeg grada u jugoistočnoj Poljskoj, porastao za 50 %. Velik porast stanovništva zabilježen je i u Varšavi, Krakovu i Gdanjsku.

„Kada početni lokalni polet splasne, a sredstva se iscrpe, javlja se potreba za sustavnim rješenjem“, naglašava Tomasz Balawajder, pravni savjetnik u Europskoj investicijskoj banci. „Moramo se pobrinuti da javni sektor djeluje učinkovito i pruža financijsku potporu i socijalnu skrb izbjeglicama i zajednicama koje su ih ugostile.“

Podrška poljskim naporima

Za integraciju milijuna izbjeglica potrebni su vrijeme, pomno planiranje, nova infrastruktura i novac.

Upravo su zato u manje od mjesec dana od invazije poljske vlasti uspostavile Fond za pomoć kojim upravlja Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK).

Europska investicijska banka u taj je fond već uplatila 600 milijuna eura, što je prva tranša od 2 milijarde eura izdvojenih u tu svrhu. BGK iz tog fonda isplaćuje sredstva lokalnim vlastima i drugim javnim subjektima.

„Morali smo smisliti novi oblik suradnje ne bismo li prikupili sredstva za širok spektar aktivnosti kojima podržavamo ukrajinske izbjeglice i pomažemo im da se osjećaju kao poljski građani“, napominje Robert Faliński, direktor Ureda za upravljanje fondovima u BGK-u.

GRADIMO ENERGETSKU UČINKOVITOST CIGLU PO CIGLU

Gradovi i regije diljem Europe režu troškove i štetne emisije ulaganjima u energetska učinkovitost

Četiri petine svih zgrada u Španjolskoj troši više energije nego što je to potrebno. Unión de Créditos Inmobiliarios (UCI), specijalizirana hipotekarna kreditna institucija iz Madrida, želi to promijeniti.

Program energetske obnove UCI-ja za cilj ima promicati uporabu obnovljivih izvora energije i prepoloviti ukupnu potrošnju energije u otprilike 3720 stambenih zgrada u Madridu, Barceloni i Sevilji.

„Cilj nam je poboljšati energetska učinkovitost u Španjolskoj i Portugalu za vlasnike stanova i kuća“, objašnjava Cátia de Almeida Alves, direktorica za održivost i društveno odgovorno poslovanje u UCI-ju.

Unatoč važnosti obnove stambenih zgrada za smanjenje emisija, financira se malo takvih projekata. „Rezultati ankete španjolske vlade upućuju na to da se tek 2,3 % projekata energetske obnove financira sredstvima banaka“, ističe Isidoro Tapia, kreditni referent u EIB-u. „Dakle, energetska obnova koju provode udruge vlasnika stanova predstavlja segment tržišta koji se zasad nedovoljno financira sredstvima trećih strana.“

UCI pokušava popuniti tu financijsku prazninu s 2,6 milijuna eura iz Europskog instrumenta za lokalnu energetska podršku (ELENA), zajedničke inicijative EIB-a i EU-a kojom se pruža tehnička pomoć za ulaganja u energetska učinkovitost i obnovljive izvore energije te javni gradski prijevoz.

Obnova javnih zgrada u Valoniji

Klimatske promjene i visoke cijene energenata prisiljavaju graditelje da energetska učinkovitost utkaju u građevinske projekte, radove i materijale koji se koriste u gradnji.

B.E. FIN, tvrtka u vlasništvu belgijske regije Valonije i Société Régionale d'Investissement de Wallonie (SRIW), pokrenula je projekt pod nazivom RenoWatt radi promicanja, savjetovanja i pomoći u području obnove javnih zgrada u Valoniji. Taj projekt, za koji je iz instrumenta ELENA odobreno 3,5 milijuna bespovratnih sredstava, zamišljen je radi obnove 500 zgrada u 262 općine i ostvarenja energetske uštede od oko 35 % trenutne razine potrošnje. Time bi se moglo izbjeći ispuštanje 7545 tona ugljika godišnje.

Čupanje starih vrelovoda u Litvi

U Vilniusu dotrajali vrelovodi iz prošlog stoljeća ispuštaju vrela zrak i povećavaju opasnost od incidenata kao što su curenje i poremećaji u grijanju domova stanovnika.

Radi modernizacije vrelovodne mreže, EIB je odobrio dugoročni okvirni kredit od 43 milijuna eura u korist tvrtke Vilniaus Šilumos Tinklai, koja Vilniusu pruža usluge grijanja i opskrbe toplom vodom.

U planu je i izgradnja nove toplane na biomasu i solarnu energiju te ugradnja učinkovite apsorpcijske dizalice topline. Projektom će se osuvremeniti toplinarska infrastruktura za ukupno 200 000 kućanstava, poboljšati energetska učinkovitost i smanjiti emisije ugljika i drugih onečišćujućih tvari koje se šire zrakom.

U SKLADU S DUHOM VREMENA

Potporom iz programa InvestEU za energetski učinkovit projekt socijalnog stanovanja ide se za rješavanjem problema sve većih životnih troškova i manjka cjenovno pristupačnih stanova

Nagli rast cijena energenata i hrane od početka ruske invazije na Ukrajinu doveo je do toga da je broj njemačkih kućanstava koja preko 10 % neto dohotka troše na energiju porastao na 41 %, što je dvostruko više nego 2021. godine. U sprezi s manjkom novih stanova i porastom najamnina, kriza životnih troškova podigla je cjenovnu pristupačnost stanovanja na visoko drugo mjesto na ljestvici najvećih briga koje muče Nijemce.

Plan sjevernonjemačkog grada Hannovera da izgradi 640 novih, energetski učinkovitih i cjenovno pristupačnih stanova za iznajmljivanje u savršenom je skladu s duhom vremena u kojem su klimatske promjene također jedna od glavnih briga. Gradsko stambeno poduzeće hanova bit će graditelj i vlasnik novih stanova, koji će obuhvaćati 232 socijalna stana i 408 cjenovno pristupačnih stambenih jedinica.

„Zbog procvata gospodarstva šire područje Hannovera postaje sve privlačnije“, objašnjava Karsten Klaus, predsjednik uprave hanove. „Zbog ubrzanog porasta stanovništva i trenutačnih kriza, vlada i sve veća potražnja za cjenovno pristupačnim stanovima, a njih je malo. Mi pomažemo tako što gradimo pristojne i cjenovno pristupačne stanove za stanovnike s niskim i srednjim primanjima i time ispravljamo neravnotežu na stambenom tržištu grada.“

Učinkovit odgovor

Čak 82 % novih zgrada bit će projektirano tako da će svojim energetskim svojstvima za 20 % premašiti njemački standard za zgrade s gotovo nultom potrošnjom energije (KfW 55), dok će ga preostale nastojati nadmašiti za barem 10 %. Projekt je usklađen i s Direktivom EU-a o energetskim svojstvima zgrada.

Iako će nove energetski učinkovite stambene jedinice donijeti niže emisije ugljika, a budućim stanarima i niže račune za energiju, njihova gradnja neće biti jeftina. Naime, očekuje se da će troškovi hanovinog projekta iznositi oko 200 milijuna eura. Međutim, zbog njegovih brojnih socijalnih i okolišnih koristi, riječ je o upravo onakvom projektu kakve Europska investicijska banka nastoji podržati.

„Žarko smo se željeli uključiti u ovaj projekt jer daje jasan doprinos ostvarenju dvaju važnih ciljeva politike EU-a – društvenoj uključenosti i djelovanju u području klime“, ističe Sotir Trambev, kreditni referent u banci EU-a. „S pomoću instrumenta InvestEU uspjeli smo složiti financijski paket koji daleko nadilazi sve što smo dosad uspijevali postići u ovom sektoru.“

Projekt predstavlja prvo ulaganje iz programa InvestEU u Njemačkoj. „Bez tog programa ovakav financijski paket ne bi bio moguć“, napominje Trambev.

TEGLJENJE TURBINA NA PUČINU

Luka u južnoj Francuskoj upušta se u veliko proširenje ne bi li podržala dvije plutajuće vjetroeletkrane u Sredozemlju

Vjetroturbine divovske su čelične konstrukcije koje teže stotine tona. Kad su na kopnu nadvijaju se nad čitavim krajobrazom. A zamislite sad kako je to kad jednu takvu grdosiju pokušavate sklopiti u tradicionalnoj luci, s time da stometarsku turbinu i devedesetmetarske lopatice potom morate pretovariti na plutajuću platformu, a onda sve to polako otegliti do vjetroeletkrane na pučini.

Baratanje vjetroturbinama zahtijeva velike zahvate na lučkoj infrastrukturi, no u upravi luke Port-la-Nouvelle smatraju da su tome dorasli. Ta luka u blizini grada Montpelliera u južnoj Francuskoj do sada je obično služila za promet žitarica i drugih poljoprivrednih proizvoda namijenjenih izvozu u sjevernu Afriku. No regija Okcitanija odlučila je uložiti 340 milijuna eura u preuređenje luka Sète i Port-la-Nouvelle, od čega 150 milijuna eura osigurava Europska investicijska banka. Prema tim planovima luka Port-la-Nouvelle postala bi sredozemni centar za izgradnju plutajućih odobalnih vjetroeletkrana te za logističku i inu podršku tim postrojenjima. U tom bi se centru u konačnici proizvodio i zeleni vodik iz zelene energije dobivene u vjetroeletkranama.

„Ovaj projekt zahtijeva industrijski proces i infrastrukturu koji se poprilično razlikuju od svega na što smo navikli“, napominje Didier Codorniou, direktor za pomorstvo u francuskoj regiji Okcitaniji.

Napravite mjesta za gorostase

Preobrazba luke Port-la-Nouvelle dio je ambiciozne strategije prelaska na obnovljive izvore energije, koju je donijela regija Okcitanija. Regija se nada koristima koje će joj donijeti planirana gradnja dviju plutajućih vjetroeletkrana u Sredozemnom moru, koje bi prema očekivanjima proizvodile količine energije dostatne za 400 000 stanovnika. Kao regija s jednom od najvećih stopa nezaposlenosti u Francuskoj, Okcitanija u obnovljivim izvorima energije vidi priliku za revitalizaciju svojeg gospodarstva koje se dosad oslanjalo na poljoprivredu, turizam i, u unutrašnjosti, zrakoplovno-svemirsku industriju.

„Nova infrastruktura ide u prilog naporima okrenutima razvoju zelenijeg lučkog poslovanja i dekarbonizaciji proizvodnje energije i tako predstavlja još jedan iskorak prema ostvarenju našeg cilja ugljične neutralnosti na europskoj razini“, ocjenjuje Shirley Moussavou, kreditna referentica u EIB-u zadužena za projekt Port-la-Nouvelle. „Plutajuće odobalne vjetroeletkrane predstavljaju avangardu energetske tranzicije u Francuskoj.“

Osim projekta Port-la-Nouvelle, EIB podupire još dvije ogledne vjetroeletkrane: jednu na moru sučelice mjestu Leucate-Le Barcarès, kojom upravlja konzorcij projekta Les Éoliennes Flottantes du Golfe du Lion, i drugu u blizini mjesta Gruissan, kojom će upravljati konzorcij EolMed. Banka je s EolMedom potpisala ugovor o zajmu od 85 milijuna eura u travnju, a s Les Éoliennes Flottantes ugovorila je zajam od 75 milijuna eura u svibnju. Oba zajma osigurana su jamstvom iz Europskog fonda za strateška ulaganja. Banka je 50 milijuna eura izdvojila i za treću odobalnu vjetroeletkranu, čija se gradnja planira 40 kilometara zapadno od Marseillea.

Port-la-Nouvelle leži nešto manje od 20 kilometara od vjetroeletkrana kojima upravljaju Les Éoliennes Flottantes i EolMed. Razmjerno mala udaljenost između luke i vjetroeletkrana ublažava rizike koje sa sobom nosi prijevoz tih golemih postrojenja morem.

Okcitaniya, regija koja se prostire od Montpelliera, preko okolice Toulousa, pa sve do granice sa Španjolskom, poznata je po lijepom vremenu. No, poznata je i po vjetru, glasovitom mistralu, snažnom sjeverozapadnjaku koji puše iz južne Francuske prema Lionskom zaljevu, gdje će se nalaziti vjetroeletkrane.

Taj je vjetar dobar za proizvodnju električne energije, ali ne i za postavljanje 600-tonske turbine na plutajuću platformu veličine 90 x 90 metara. Da bi se turbine mogle montirati na platforme, glavni lučki bazen mora biti zaštićen od velikih valova te biti dovoljno prostran za manipuliranje turbinama. Skladištenje dijelova za vjetroturbine, lopatice i platforme zahtijeva i velika stovarišta. „Sve se zapravo svodi na skladišni prostor“, ističe Julien Ciglar, voditelj projekta pomorskih obnovljivih izvora energije u Regionalnoj agenciji za gospodarski razvoj Okcitaniye.

Logistička mozgalica

Vjetroturbine, lopatice i druga infrastruktura obično se prevoze morem iz tvornica diljem Europe. Jedan od glavnih dobavljača vjetroturbina za ove ogledne vjetroeletkrane je poduzeće Vestas, čiji se glavni proizvodni pogon nalazi u Danskoj. Zbog toga je ulaz u luku trebalo proširiti kako bi u nju mogli uplovljavati brodovi dugi 100 do 200 metara.

Da bi se luku prilagodilo potrebama vjetroeletkrana, lučka uprava planira radove na proširenju i obnovi koji obuhvaćaju izgradnju 250-metarske platforme dovoljno čvrste da podnese teške dizalice, produljenje nasipa oko luke radi produbljivanja njezina bazena i izgradnju dodatnog terminala za montažu vjetroturbina i skladištenje dijelova. Završetak prve faze izgradnje očekuje se tijekom 2023.

Obnovljive ambicije

Prije najave projekta oglednih vjetroeletkrana, luka Port-la-Nouvelle mučila se s redefiniranjem svojeg poslovanja. Posla je bilo sve manje. Izvoz žitarica, nekoć srž poslovanja luke, bio je u padu, a lučka infrastruktura nije bila dostatna za prihvata većih brodova za prijevoz ugljikovodika, poput fosilnih goriva, ili kemijskih proizvoda.

Područje istočnih Pireneja, koje leži u zaleđu luke, baš i ne obiluje industrijom, a stopa nezaposlenosti doseže gotovo 10 %. Preusmjeravanje poslovanja luke na obnovljive izvore energije stvorilo je priliku za „revitalizaciju gospodarstva regije“, napominje Codorniou. „To nam je pružilo priliku za preoblikovanje poslovnog modela i ponudilo sredstvo za dekarbonizaciju, a omogućilo nam je i stvaranje radnih mjesta u regiji“, dodaje.

Očekuje se da će se ovim oglednim projektima otvoriti oko 300 radnih mjesta na puno radno vrijeme, no francuska vlada ima velike planove za odobalne vjetroeletkrane. U ranoj fazi planiraju se dvije ogledne elektrane, svaka s po tri vjetroturbine. Međutim, vlasti do 2030. planiraju proširiti ove vjetroeletkrane i usred Lionskog zaljeva izgraditi plutajuću vjetroeletkranu snage 250 MW, koja će električnom energijom opskrbljivati preko 400 000 stanovnika. Još jedna plutajuća vjetroeletkrana slične veličine planira se u moru u blizini Marseillea.

„Naša regija ima velike ambicije da Port-la-Nouvelle pretvori u luku energetske tranzicije ne samo na razini Francuske, već i cijelog Sredozemlja“, najavljuje Ciglar.

Zaokret prema zelenom vodik

Infrastruktura i podrška koje će Port-la-Nouvelle pružati vjetroelektranama samo su dio šire regionalne strategije uspostave centra obnovljivih izvora energije. Konzorcij pod nazivom Wind'Occ okupio je 170 tvrtki i 25 znanstvenih ustanova i laboratorija iz regije radi podrške industriji energije vjetra u razvoju.

Regija se okreće i zelenom vodik. Tako je 2019. donijela Plan za zeleni vodik vrijedan 150 milijuna eura, kojim se predviđa izgradnja infrastrukture za proizvodnju, skladištenje i distribuciju vodika radi njegova korištenja kao goriva za lokalni javni autobusni i željeznički promet. S time je povezan i Corridor H2, projekt razvoja mreže stanica za distribuciju vodika u Okcitaniji duž cestovne prometnice koja se proteže od Sredozemlja do Sjevernog mora. EIB je za taj projekt odobrio zajam od 40 milijuna eura.

„Ta bi regija ostatku Francuske mogla poslužiti kao primjer razvoja ovakvih aktivnosti“, naglasio je José Rino, stručnjak u Odsjeku za zračni, pomorski i inovativni promet u EIB-u.

“ **Naša regija ima velike ambicije da Port-la-Nouvelle pretvori u luku energetske tranzicije ne samo na razini Francuske, već i cijelog Sredozemlja.** ”

Julien Ciglar, voditelj projekta pomorskih obnovljivih izvora energije
u Regionalnoj agenciji za gospodarski razvoj Okcitanije

TURIRANJE INOVACIJA U VJETROTURBINAMA

Cjenovni pritisci i ekstremni uvjeti prisiljavaju proizvođače turbina na inovacije

Proizvođači vjetroturbina kao što je Vestas katkad se moraju nositi s tržišnim uvjetima jednako surovima kao što su vremenski uvjeti kojima njihovi proizvodi moraju odolijevati na valovitom i burnom moru. Nakon godina potpore proračunskim sredstvima, ta industrija prolazi kroz konsolidaciju uzrokovanu cjenovnim pritiscima.

Dio pritiska dolazi od investitora u vjetroelektrane, koji često obećavaju nisku cijenu električne energije proizvedene u vjetroelektranama, pa proizvođače turbina onda stišću da i oni snize svoje cijene. Još jedan razlog za glavobolju su i sve skuplje sirovine.

Istodobno, proizvođači vjetroturbina ulažu velike iznose u istraživanje i razvoj ne bi li unaprijedili svojstva svojih proizvoda i zadovoljili potražnju za novim vjetroelektranama koje rade u sve ekstremnijim uvjetima.

„Ta je djelatnost izložena žestokom cjenovnom pritisku“, tvrdi Matteo Fusari, viši inženjer i glavni savjetnik u Europskoj investicijskoj banci, koja financira Vestas. „Od presudne je važnosti da europski proizvođači opreme iskoriste sinergije između različitih platforma proizvoda, smanje složenost proizvoda i optimiziraju globalne proizvodne i dobavne procese te utjecaj na okoliš kako bi zajamčili svoju konkurentnost.“

S oko 15 % udjela na tržištu, danska tvrtka Vestas vodeći je proizvođač vjetroturbina u svijetu. No za vrat joj pušu divovi kao što su kineski Xinjiang Goldwind Science & Technology s 13 % i GE Renewable Energy s 12 % udjela na tržištu. „Vestas je jedan od predvodnika“, ističe Delia Fornade, kreditna referentica EIB-a koja je radila na ovom projektu.

EIB je Vestasu odobrio zajam od 475 milijuna eura radi potpore aktivnostima istraživanja, razvoja i inovacija koje su provedene ili će se tek provesti u Europskoj uniji od 2022. do 2025. godine. U srpnju ugovoren i već doznačen iznos zajma čini otprilike polovicu Vestasovog proračuna za istraživanje i razvoj vrijednog 952 milijuna eura za to isto razdoblje.

Projektom se naglasak stavlja na nekoliko područja. Prvo je razvoj novih glavčina rotora i lopatica otpornih na niske temperature ili ekstremne vremenske uvjete i pojednostavljivanje proizvoda radi bržeg stavljanja u pogon. Drugo je projektiranje novih rješenja za zajedničke i modularne platforme kopnenih vjetroturbina radi bolje prilagodljivosti različitim uvjetima. Treće je rad na novim modularnim platformama za odobalne vjetroturbine, gdje bi tvrtka mogla iskoristiti sinergije i ekonomiju razmjera omogućenu napretkom ostvarenim u razvoju kopnenih proizvoda.

Zajam Vestasu dolazi u ključnom trenutku energetske tranzicije Europe. Nastojanja Europe da okonča ovisnost o ruskoj nafti i plinu osnažila su podršku obnovljivim izvorima energije kao što su energija Sunca i vjetra, čije cijene postaju sve konkurentnije.

PUTOKAZ BUDUĆNOSTI GORIVA

Novi spremnici i tehnologije automatizirane vožnje francuskog proizvođača olakšat će vožnju osobnih i teretnih vozila na vodik

Utvrtki Faurecia, velikom proizvođaču autodijelova iz okolice Pariza, uvjereni su da bi se do 2050. zelenim vodikom moglo zadovoljiti gotovo 20 % svjetske energetske potražnje, čime bi se svake godine izbjeglo šest gigatona emisija ugljika. Njihove su procjene da će 2030. na cestama biti 5 milijuna vozila opremljenih tehnologijom gorivih ćelija.

Faurecia je vodeći proizvođač spremnika za vodik za osobna i teretna vozila te velike punionice, a cilj joj je pomoći automobilske industriji da što brže usvoji vodik kao gorivo. Tvrtka radi i na razvoju sustava vodikovih gorivih ćelija i tehnologije automatizirane vožnje. Sve te inovacije omogućit će uporabu vodika u mnogim vrstama vozila, a posebice u teretnim i terenskim vozilima u koja se ugrađuju agregati velike snage koji troše velike količine fosilnih goriva.

„Revolucionarne tehnologije kao što je vodik odigrat će presudnu ulogu u preobrazbi i dekarbonizaciji automobilske industrije“, ističe Antonello Locci, savjetnik za inovacije i projekte napredne proizvodnje u Europskoj investicijskoj banci.

Najveći proizvođač emisija stakleničkih plinova u Europskoj uniji upravo je sektor prometa, na koji otpada 31 % ukupnih emisija. Spajajući zrak i vodik, vodikove gorive ćelije proizvode cjelokupnu električnu energiju potrebnu za pogon vozila, ali pritom ispuštaju samo toplinu i vodu umjesto ugljičnog dioksida i drugih onečišćivača zraka.

Gorive ćelije nude i druge prednosti u odnosu na motore s unutarnjim izgaranjem. Razvijaju veću snagu i energetski su učinkovitije od pogona na fosilna goriva, ne proizvode buku i brže se pune te tako nude jednaku fleksibilnost kao i vozila s tradicionalnim motorima.

Radi pomoći u preobrazbi automobilske industrije, Europska investicijska banka je tvrtki Faurecia u srpnju 2022. odobrila zajam u iznosu od 315 milijuna eura. Sredstva su izdvojena u okviru programa InvestEU, koji je zamišljen radi poticanja inovacija i otvaranja novih radnih mjesta. „InvestEU ublažava rizik i tako omogućuje odobravanje većih dugoročnih zajmova tvrtkama u ključnim sektorima gospodarstva“, napominje Nor Mebkhou, kreditna referentica u Europskoj investicijskoj banci.

Uz potporu banke Faurecia će nastaviti s razvojem spremnika za vodik sljedeće generacije koji će se ugrađivati u vozila i punionice, a pritom će unaprijediti i autonomiju i mogućnost recikliranja svojih proizvoda.

U sklopu projekta tvrtke Faurecia otvorit će se i nova radna mjesta te pospješiti gospodarska konkurentnost dijelova istočne i središnje sjeverne Francuske.

ZELENO I LOKALNO NA CIPRU

Cilj projekta urbane regeneracije je ozeleniti gradove, osnažiti gospodarstvo i poboljšati kvalitetu života građana

Cipar namjerava smanjiti emisije stakleničkih plinova i okrenuti se zelenijoj budućnosti, počevši od projekata preobrazbe svojih gradova i općina. No put do toga bit će dug, složen i skup.

„Općine moraju provesti cijeli niz zelenih ulaganja i uvesti zelenije tehnologije“, upozorava Michalis Socratous, glavni tajnik Saveza ciparskih općina. „Uvidjeli smo da, ako želimo da nam postanu zelenija, urbana područja moramo prvo unaprijediti i restrukturirati, obnoviti zgrade i javne prostore te povećati održivost javnog prijevoza.“

Komunalni strateški plan održivog razvoja inicijativa je kojom se nastoje ostvariti upravo ti ciljevi. Radi se o zajedničkoj strategiji ciparske vlade i Saveza ciparskih općina za financiranje brojnih projekata regeneracije i rehabilitacije gradova diljem Cipra.

Europska investicijska banka podupire plan tako što je u studenom ugovorila okvirni zajam u iznosu od 150 milijuna eura, a posredstvom svog Savjetodavnog centra pruža i tehničku pomoć.

„Okvirni zajam u biti je ‚krovna‘ investicija koja nam omogućuju da financiramo desetke ili čak stotine ključnih projekata“, objašnjava Nicos Yiambides, viši kreditni referent u Europskoj investicijskoj banci. „Omogućuje nam i da podupiremo manje projekte i općine koje se inače ne bi mogle koristiti našim sredstvima.“

Koje su koristi od urbane regeneracije?

Uspješno provedena urbana regeneracija može dovesti do stvaranja zelenijih urbanih prostora, a ujedno i znatno poboljšati kvalitetu života ljudi koji žive i rade u gradovima.

Unaprijeđena infrastruktura pretvara urbana područja u privlačnija mjesta za poslovanje i turizam, pri čemu potiče gospodarski rast i otvaranje radnih mjesta. Isto tako, doprinosi dobrobiti stanovnika jer im donosi blagodat kvalitetnijeg obrazovanja, javnih usluga i rekreacijskih sadržaja.

Za primjer može poslužiti urbana regeneracija povijesne jezgre Limassola, drugog po veličini grada na Cipru. U sklopu tog projekta dovršenog 2013. godine, povijesnim zgradama i urbanim prostorima vraćen je stari sjaj, unaprijeđena je regulacija prometa, uvedene su pješačke zone i ugrađeni novi priključci na elektroenergetsku, telekomunikacijsku i vodnu infrastrukturu.

Isto se namjerava postići i provedbom Komunalnog strateškog plana održivog razvoja, ali na razini cijele zemlje. Uz potporu Europske investicijske banke, ciparska vlada provest će projekte kojima će se preurediti javni prostori i zelene površine, poboljšati mreže javnog prijevoza i biciklističkih staza, obnoviti javne zgrade, unaprijediti vodoopskrbu i odvodnja, regenerirati zapuštena gradska područja i uspostaviti pametni gradovi primjenom digitalnih rješenja koja će nuditi bolje i učinkovitije javne usluge.

POSLEDNJI KILOMETAR U ZELENUM

Najveće logističko poduzeće u Italiji smanjilo je emisije stakleničkih plinova uvođenjem flote vozila s nultom stopom emisija umjesto tradicionalnih vozila za dostavu pošte i paketa

Kasna je jesen, ali u Rimu još uvijek nije hladno, a zrak je bistar i pomalo svjež. Sunce se probija kroz oblake i obasjava kuće boje terakote u uskoj ulici u stambenoj četvrti Bravetta. Na dva električna tricikla, velika otprilike kao vozila za golf, poštari nečujno voze od kuće do kuće i raznose pisma i pakete.

Uskoro će desetak rimskih četvrti preplaviti stotine električnih tricikla i drugih vozila, od kojih će njih 57 biti u službi distribucijskog centra Magliolino koji pokriva četvrt Nomentano gdje živi Anna Manghetti. „S velikim uzbuđenjem pratimo kako sve više dnevnih dostava ide ovim novim triciklima“, ističe Manghetti. „A sve to u hvalevrijednu svrhu.“

Manghetti je direktorica financija u Poste Italiane, najvećem logističkom poduzeću u zemlji i vodećoj tvrtki u sektoru financija, osiguranja i platnih usluga. Zahvaljujući zajmu od 100 milijuna eura koji je u ožujku dobilo od Europske investicijske banke, poduzeće Poste Italiane uspjelo je zamijeniti tradicionalna vozila na benzin i dizel voznim parkom tricikala i drugih vozila s nultom stopom emisija.

„Kao klimatska banka EU-a, ponosni smo što podržavamo ambiciozne ciljeve dekarbonizacije poduzeća Poste Italiane“, naglašava Giovanni Aldeghi, viši referent Europske investicijske banke koji je bio uključen u **najveći projekt financiranja vozila s nultom stopom emisije u povijesti banke EU-a**.

Koliko su naši paketi zeleni?

Najzahtjevniji dio putovanja pošiljke od skladišta do kućnog praga takozvani je „posljednji kilometar“, završna etapa u postupku dostave iz distribucijskog centra primatelju.

Eksplוזija kupovine preko interneta od pandemije koronavirusa naovamo pogoršala je stanje s emisijama ugljika u sektoru prijevoza. Gradovi i logistička poduzeća muče se s nepotrebnim dostavama, prometnim gužvama, parkiranjem i prigovorima mještana na buku i onečišćenje zraka.

Kad bi posljednji kilometar u dostavi postao učinkovitiji i zeleniji, gradovi bi bili zdravija i ugodnija mjesta za život. Takve su se misli motale po glavi Anne Manghetti u ljeto 2020., kad je i začeta ideja o projektu.

Projekt zelene mobilnosti u Poste Italiane nadziru predsjednik uprave Matteo Del Fante i tim neposredno odgovoran financijskom direktoru Camillu Grecu, uz podršku Giuseppea Lasca, jednog od generalnih direktora i Marcella Grossa, voditelja službe za održivi razvoj, upravljanje rizikom i usklađenost.

Svrha Projekta zelene mobilnosti uvođenje je 4150 električnih vozila za dostavu u gradovima i okolnim područjima, kojima bi se u poduzeću zamijenila tradicionalna vozila na benzin i dizel, što obuhvaća i uspostavu s time povezane mreže punionica i informatičke platforme, a sve u ukupnoj vrijednosti od 145 milijuna eura.

Jedinstven način financiranja

Zajam banke EU-a poduzeću Poste Italiane jedinstven je po nekoliko osnova. Za početak, njime se podmiruju najamnine povezane s obnovom električnog voznog parka, ugradnjom punionica i uspostavom informatičke platforme. A financiraju se i troškovi najma električnih vozila, koji se u aktivni vode kao pravo korištenja.

“Ovo je budućnost.”

Tiago Lopes, viši inženjer u EIB-u

Kako bi poduzeću Poste Italiane pomogla da ubrza svoju zelenu tranziciju, Banka financira 69 % troškova projekta, što je znatno više od uobičajenog plafona od 50 %.

Planom je zacrtan ambiciozan cilj smanjenja emisija iz poštanskih dostavnih vozila za 40 %. Konačni je cilj postizanje ugljične neutralnosti do 2030. godine, i prije roka koji je zadala Europska unija.

Više od električnih vozila

Već do sredine listopada 2022., 1100 električnih vozila počelo se koristiti za dostavu pošiljaka u 70 talijanskih gradova i mjesta, među kojima su Torino, Firenca, Trst, Bolonja, Napulj i, dakako, Rim.

Električna energija kojom se pune ta vozila dobiva se iz obnovljivih izvora. Provedbom projekta smanjit će se onečišćenje zraka, emisije stakleničkih plinova i buka u gradskim središtima, a svake će se godine spriječiti 3000 tona emisija ugljika, što je ekvivalent prosječnoj emisiji ugljika na povratnim letovima između Pariza i New Yorka za 3000 putnika.

Da bi dodatno smanjila svoj utjecaj na okoliš, Poste će iskoristiti EIB-ova sredstva i za unaprjeđenje svoje informatičke platforme. Novim inovativnim modelom optimizira se ruta kojom poštari dostavljaju pošiljke, i to prema broju pošiljaka, udaljenosti, vrsti prometnice, prometnim ograničenjima i obujmu paketa. U planiranje rute ulaze i podaci o dometu električnih vozila i dostupnosti punionica.

„Uspjeh ovog projekta ovisi o tumačenju velike količine podataka koji se prikupljaju u stvarnom vremenu”, napominje Tiago Lopes, viši inženjer u Europskoj investicijskoj banci koji je radio na ovom poslu. „Ovo je budućnost.”

INOVACIJE I AUTONOMIJA

“ EIB se ponosi time što služi kao izvor sredstava kojima omogućava inovacije, čime potiče razvoj neovisnih, otpornih i sigurnih zdravstvenih sustava u službi europskih građana, a istodobno podupire i europske bisere u području biološke i medicinske tehnologije. Ta uloga dobila je na težini tijekom nedavne pandemije koronavirusa, pri čemu je EIB tijekom 2021. osigurao više od 1,6 milijardi eura za financiranje projekata u području bioloških znanosti, među kojima je i BioNTech, tvrtka koja je razvila cjepivo protiv bolesti COVID-19 na bazi mRNA. Svojim radom pridonosimo i ubrzanju komercijalizacije temeljnih istraživanja, pokretanju razvoja intelektualnog vlasništva te potpori stvaranju i širenju inovativnih proizvoda za rješavanje još neispunjenih medicinskih potreba, koji doprinose poboljšanju kvalitete života pacijenata u Europi i svim dijelovima svijeta. **”**

Dana Burduja, voditeljica EIB-ova Odsjeka za biološke znanosti i zdravlje

“ Ako je Europi stalo do gospodarske autonomije, morat će uložiti golemu sredstva u inovacije i ključne tehnologije za digitalizaciju svoga gospodarstva, a ponajprije u čipove, podatkovne centre i kibernetičku sigurnost. Digitalizacija je neminovna, pristiz će nam brže nego što smo očekivali i utječe na naše živote više nego što to možemo i zamisliti. No da bismo zajahali na tom valu, moramo i ulagati. **”**

Herald Gruber, voditelj Odsjeka za digitalnu infrastrukturu u EIB-u

Inovacije su ključne za gospodarski napredak, autonomiju i klimatske ciljeve Europe, koje je jednostavno nemoguće ostvariti ako se oslanjamo samo na današnje tehnologije.

Svojom financijskom i tehničkom podrškom europskim smo tvrtkama pomogli u ostvarivanju revolucionarnih pothvata, od plutajućih vjetroelektrana do cjepiva na bazi mRNA. Isto tako, smanjili smo potrebu europskih poduzetnika, znanstvenika i inženjera da se okreću stranom kapitalu te tako ojačali našu autonomiju u strateškim sektorima.

REPA OTPORNA NA BOLEST

Jedna francuska tvrtka bavi se uzgojem biljaka koje su otporne na klimatske promjene i zahtijevaju manje pesticida i gnojiva

Činilo se da je EU donio dobru odluku kad je 2018. zabranio uporabu neonikotinoida, pesticida koji se koristi za zaštitu bilja poput šećerne repe od bolesti koje prenose lisne uši. Naime, ispostavilo se da je taj pesticid štetan za populacije pčela, pa je Europska unija odlučila zabraniti neonikotinoide u okviru šire inicijative za prelazak na održiviju poljoprivredu.

No zabrana je dovela do toga da je neka polja šećerne repe poharala žutica, što je u Francuskoj – kao jednom od najvećih svjetskih proizvođača šećera iz repe – srezalo urod i ugrozilo čitavu industriju. Zbog toga je Francuska odgodila zabranu do 2023.

A to joj baš i ne ostavlja mnogo vremena. Naime, za razvoj novih biljnih sorti obično je potrebno sedam do deset godina. Grupa Florimond Desprez, koja se na sjeveru Francuske bavi uzgojem bilja i proizvodnjom sjemena, daje sve od sebe ne bi li riješila problem. Tvrtka uzgaja šećernu repu već gotovo 200 godina, a svojim se bogatim iskustvom koristi kako bi razvila biljku koja će biti otporna na žuticu, ali će ujedno zadržati i svoju prirodnu otpornost na druge poštasti, kao što je virus rizomanije.

Riječ je o utrci s vremenom koja će se odraziti i na druge biljne kulture i područja poljoprivrede.

„Da bi poljoprivreda bila održivija, trebamo koristiti manje dušičnog gnojiva, koje ostavlja znatan ugljični otisak, i manje pesticida“, objašnjava Marin Desprez, direktor za strategiju grupe Florimond Desprez. „Ako je neka biljna sorta prirodno otporna ili tolerantna na neku bolest, ne trebaju vam kemikalije da biste je zaštitili.“

Poljoprivreda se našla pod pritiskom zbog klimatskih promjena, potrebe za smanjenjem njenog ugljičnog otiska i rastućeg svjetskog stanovništva koje treba nahraniti. Ključnu ulogu tu će odigrati uzgoj biljaka koje iziskuju manje resursa ili kemijskog tretiranja, ali svejednako proizvode dovoljno hrane u sve težim uvjetima.

Europska investicijska banka podupire Florimond Desprez u istraživanju i razvoju, ponajprije u Francuskoj i Belgiji, nakon što joj je u travnju odobrila zajam u iznosu od 40 milijuna eura. Zajam je osiguran jamstvom iz Europskog fonda za strateška ulaganja, koji je sada dio fonda InvestEU.

„Sektoru su potrebna znatna ulaganja, a do sredstava nije lako doći, pogotovo ako niste veliko poduzeće“, ističe Zeina Chebli, kreditna referentica Europske investicijske banke koja radi na ovome projektu.

Višestoljetno iskustvo u bilinogojstvu

Florimond Desprez obiteljska je tvrtka u pravom smislu te riječi. Obitelj Desprez osnovala je poduzeće 1830. godine – prije pet naraštaja – u Cappelle-en-Pévèleu, selu smještenom tek nešto južnije od Lillea. Tvrtka je izvukla korist iz procvata industrije šećerne repe, čiju je uspostavu podržao Napoleon Bonaparte. Proizvodnja je s vremenom proširila i na kulture poput industrijske cikorije, krumpira i pšenice.

Europski fond za strateška ulaganja

“ Ako je neka biljna sorta prirodno otporna ili tolerantna na neku bolest, ne trebaju vam kemikalije da biste je zaštitili. ”

Marin Desprez, direktor za strategiju grupe Florimond Desprez.

„Ovim zajmom pomažemo im da ostanu konkurentni i prevladaju ključne okolišne izazove koji stoje pred poljoprivredom, kao što je prilagodba klimatskim promjenama, a istodobno podupiremo i ruralna područja, ponajviše na sjeveru Francuske“, objašnjava Sébastien Collot, viši inženjer u timu Europske investicijske banke za biogospodarstvo.

Bilinogojstvo počiva na više-manje jednostavnom načelu. Sorta pšenice iz koje se, primjerice, dobiva osobito ukusan ili prhak kruh križat će se s nekom drugom sortom koja je osobito snažna ili otporna na bolesti. Istraživači će jednu sortu ručno oprašivati drugom i tako stvoriti hibrid. Brojni potomci tog hibrida potom će se posaditi i promatrati kako bi se osiguralo da novu biljku krasi željene odlike: dobivanje ukusnog kruha i otpornost na bolesti.

Poljoprivreda pod pritiskom

Posljednjih 50 godina poljoprivreda je uspijevala držati korak s naglim porastom svjetskog stanovništva. No želimo li da poljoprivreda zadovolji buduću potražnju za hranom, morat ćemo snažnije prionuti inovacijama. „Posrijedi je sprega različitih čimbenika, kao što su sve manje raspoloživog zemljišta na našem planetu, sve više stanovnika i sve nepovoljniji klimatski uvjeti“, napominje Collot iz Europske investicijske banke. „Dakle, istraživanja su važna.“

Istraživanja su nužna i kako bismo se nosili sa štetnicima i pošastima koje inače ne haraju sjevernom Europom. Tako su poljoprivrednici prošle godine na pšenici u francuskoj regiji Champagne pronašli žitnu hrđu, bolest koja je 20 do 30 godina postojala jedino u Maroku. Kukci koji bi zimi nekoć ugibali sada preživljavaju i množe se, dijelom zahvaljujući i klimatskim promjenama. „Kad je riječ o prinosima poljoprivrednih kultura, posljedice su vrlo ozbiljne“, upozorava Desprez. „Ozbiljne su s obzirom na širenje novih bolesti i nedaće koje trpe poljoprivrednici, ali i s obzirom na ugrožavanje sigurnosti opskrbe hranom.“

Uz ovakve izrazito snažne pritiske na poljoprivredu, posve je prirodno strahovati za budućnost. No Desprez ističe da ponovno stavljanje težišta na inovacije i razvoj biljnih sorti otvara goleme mogućnosti. „Uvjeran sam da će posao kojim se bavimo, a koji društvu donosi stvarnu korist, ići na ruku održivijem obliku poljoprivrede i većoj samodostatnosti u opskrbi hranom na prostoru Europe“, zaključuje Desprez.

OD FONDA RIZIČNOG KAPITALA DO STOLA

Kako gladan svijet nahraniti rizičnim kapitalom?

Domaće životinje opsjedaju kojekakvi nametnici. Da bi im stali na kraj, uzgajivači moraju slati uzorke stolice u laboratorij i čekati na nalaz do pet dana. No često se dogodi da svoje čitavo stado jednostavno nakljukaju gomilom lijekova. „Prekomjerna primjena lijekova može utjecati i na prehrambeni lanac“, upozorava Daniel Izquierdo, direktor i suosnivač tvrtke Micron Agritech. „Ono što ulazi u životinju završava na našem tanjuru.“

Zajedno s kolegama s kojima je studirao na Tehnološkom sveučilištu u Dublinu, Izquierdo je razvio rješenje koje počiva na strojnom učenju, a uzgajivačima omogućuje da brze testove obavljaju sami, za što im je potreban tek poseban komplet i pametni telefon.

Za svoj projekt tim je osvojio više priznanja i novčanih nagrada, tako da se 2019. bio spreman odcijepiti od sveučilišta i osnovati vlastitu tvrtku. Vlasničko ulaganje koje je izvršio The Yield Lab Europe, tvrtka za upravljanje rizičnim kapitalom koju podupire Europski investicijski fond, pomoglo im je da odu korak dalje. „Pomogli su nam u razvoju proizvoda i doveli nas ovdje gdje smo danas“, prisjeća se Izquierdo.

Micron Agritech tek je jedan primjer načina na koji rizični kapital pomaže u uvođenju prijeko potrebnih inovacija u sektor poljoprivrede. Očekuje se da će svjetsko stanovništvo za nekih 60 godina dosegnuti svoj vrhunac od 10,4 milijarde stanovnika, ali nahraniti sve te ljude neće biti laka zadaća za naš već ionako preopterećeni planet. Rizični kapital za potporu inovacijama i novim tehnologijama ključan je kako bi se osiguralo da budući naraštaji ne ogladne, zbog čega Europski investicijski fond ulaže u fondove kao što je The Yield Lab Europe.

„Ulaganja u fondove kojima upravljaju tvrtke specijalizirane za poduzetnički i rizični kapital omogućuju nam da multipliciramo sredstva koja plasiramo na tržište“, objašnjava Adelaide Cracco, voditeljica Odjela za ulaganja s pozitivnom učinkom na klimu i okoliš u Europskom investicijskom fondu. „Kad s ulagačima radimo na taj način, svaki euro koji uložimo privuče još četiri eura od drugih ulagača.“

Košnica puna inovacija

Europski investicijski fond podupire još jednu *start-up* tvrtku, a to je ApisProtect iz Corka u Irskoj, koji je razvio inovativan sustav koji pčelarima pomaže da povećaju produktivnost i smanje troškove.

Spregom tehnologije interneta stvari i umjetne inteligencije, ApisProtect omogućuje da se podaci iz košnica izvode i tumače na daljinu.

Ulaganjima rizičnog kapitala u tvrtke poput Micron Agritecha i ApisProtecta inovacije se promiču već u ranim fazama razvoja. „Ovakve inovacije katkad znaju donijeti revolucionarne promjene koje mogu uzdrmati čitave sektore i iznjedrili nove proizvode i tehnologije koje su potrebne za budućnost i koje će ostaviti dubok trag“, napominje Cracco iz Europskog investicijskog fonda.

USPON DOSTAVNIH ROBOTA

Starship Technologies tvrtka je koja se bavi robotikom, pri čemu stubokom mijenja naše navike kad je riječ o kupnji i dostavi te uvodi zelene inovacije u urbanu mobilnost

Zamislite sljedeću situaciju: upravo ste se vratili kući s posla i gladni ste. I tako odlučite naručiti nešto za pojesti i čekate da vam to stigne na vrata. No kad ih otvorite nakon što ste primili obavijest o dostavi, tamo nema nikoga osim malog bijelog robota futurističkog izgleda, ništa većeg od košarice za kupovinu.

To vam možda zvuči kao znanstvena fantastika, ali za mnoge potrošače u Estoniji, Finskoj, Danskoj, Ujedinjenoj Kraljevini i Sjedinjenim državama to je već stvarnost.

Iza te inovacije stoji Starship Technologies, tvrtka koju su 2014. u Estoniji utemeljili Ahti Heinla, inače glavni arhitekt Skypea, i Janus Friis, njegov suosnivač. Tvrtka je otad izvršila više od 3,5 milijuna komercijalnih dostava, pri čemu je, globalno gledano, prevalila udaljenost veću od 7 milijuna km i time nadmašila sve svoje konkurente.

Dostavni roboti iz budućnosti

Starshipovi roboti više su nalik R2-D2-u nego Terminatoru, ali ne dajte im da vas zavaraju svojim dražesnim izgledom – čvrsti su to momci. Sa svojih 12 kamera i šest kotača, ti roboti mogu svladavati rubnike, izbjegavati predmete, izmicati se prolaznicima, pa čak i uočavati prepreke poput automobila u pokretu na udaljenosti do 300 metara.

A omogućavaju i pametnije izvršenje dostava. Na električni su pogon, a u kretanju ih vodi sprega senzora, umjetne inteligencije i strojnog učenja, tako da mogu odrediti najkraći i najsigurniji put, skratiti vrijeme i smanjiti ugljični otisak dostave. „Za prosječnu Starshipovu dostavu troši se jednaka količina energije koja je čajniku potrebna da bi zakuhao vodu za samo jednu šalicu čaja“, pojašnjava Henry Harris-Burland, potpredsjednik Starshipa zadužen za marketing.

Ponuda zelenijih i inovativnijih rješenja

Prijevoz tereta u mnogim je gradovima jedan od većih izvora onečišćenja, ali Starshipovi dostavni roboti mogu smanjiti prometno zagušenje i štetne emisije u završnoj etapi dostave, poznatoj i kao posljednji kilometar. „Svaki robot može s ceste maknuti prosječno deset automobila“, ističe Harris-Burland. „Nedavno istraživanje koje je provelo gradsko vijeće Milton Keynesa pokazalo je da se zahvaljujući našim robotima može izbjeći više od 280 000 vožnji automobilom. Time se sprječava 137 tona emisija CO₂ i 22 kg emisija dušikova oksida.“

Europska investicijska banka podupire tvrtku kvazivlasničkim poduzetničkim zajmom u iznosu od 50 milijuna eura, ugovorenim u siječnju 2022. To financiranje, koje podupire Europski fond za strateška ulaganja, ostvaruje se u okviru instrumenta za financiranje rasta u Europi, proizvoda zamišljenog radi prevladavanja oskudice rizičnog kapitala za europske *start-up* tvrtke.

STVARANJE PREDVODNIKA U SVIJETU INTERNETA STVARI

Dvije europske tvrtke donose promjene u svijet interneta stvari uvođenjem inovativnih digitalnih usluga za zgrade

Tehnologija interneta stvari može preobraziti i optimizirati način na koji živimo, vozimo, radimo, proizvodimo ili dobivamo zdravstvenu skrb. Može pomoći i u smanjivanju potrošnje energije i emisija ugljika. Budući da se očekuje da će do 2025. u primjeni biti više od 41 milijarde uređaja zasnovanih na toj tehnologiji, internet stvari ključan je dio digitalne transformacije i od presudne je važnosti za digitalnu autonomiju Europe.

Osnovan u Krakovu u Poljskoj, Kontakt Micro-Location (poznat kao Kontakt.io) je tvrtka za internet stvari koja se koristi tehnologijom Bluetooth kako bi iz temelja promijenila sustave za unutarnje lociranje. „Druge su tvrtke godinama nudile skupa i složena monolitna rješenja“, ističe Philipp von Gilsa, glavni izvršni direktor Kontakt.io-a. „Stvaramo pametne uređaje interneta stvari, rješenja u oblaku i moćan softver koji je zgrade kadar pretvoriti u održiva unutarnja okruženja.“

Stvaranje interakcija među ljudima, predmetima i zgradama

Kontakt.io služi se umjetnom inteligencijom, senzorima i tehnologijama u oblaku kojima zalazi u bežične mreže pametnih zgrada kako bi za njih stvorio novi sloj metapodataka.

Lokacijski svjesne aplikacije Kontakt.io-a omogućavaju medicinskoj sestri da pronađe najbližu dostupnu i dezinficiranu medicinsku opremu, a uredskom osoblju da učinkovitije upravlja korištenjem prostora i energije.

„Naši proizvodi pomažu u optimiziranju potrošnje energije u zgradi“, ističe Łukasz Szelejewski, tehnološki direktor Kontakt.io-a. „Stjecanjem uvida u to kako se zgrada stvarno koristi stvara se podatkovna podloga koja pomaže da se potrošnja energije za grijanje, ventilaciju i klimatizaciju zgrade svede na najmanju mjeru, čime se troškovi energije smanjuju za čak 35 %.“

Europska investicijska banka podupire Kontakt.io iznosom od 12 milijuna eura, koji je u veljači 2022. ugovoren posredstvom njezina Europskog jamstvenog fonda, instrumenta zamišljenog radi pomoći europskim tvrtkama u prevladavanju gospodarskih posljedica pandemije bolesti COVID-19. Među njegovim korisnicima mnogo je mladih tehnoloških tvrtki koje bi se inače možda morale okrenuti Sjedinjenim Državama ili Kini kako bi došle do potrebnih sredstava.

Proizvodi interneta stvari: izvorno litavsko

Teltonika IoT Group još je jedna tvrtka za internet stvari koju podupire Europska investicijska banka, a bavi se proizvodnjom inovativnih bežičnih mreža i opreme poput uređaja za praćenje vozila, GPS-a i modema.

„Krenuli smo 1998. godine u Litvi kao vrlo mala tvrtka pred kojom je još bio težak put“, prisjeća se Arvydas Paukštys, osnivač i predsjednik poduzeća Teltonika IoT Group. „A danas prodajemo svoje jedinstvene, izvorno litavske proizvode interneta stvari u više od 160 zemalja.“

U svibnju 2022. Europska investicijska banka ugovorila je posao vrijedan 50 milijuna eura radi potpore Teltoniki, a sve je osigurano jamstvom iz proračuna EU-a u okviru Europskog fonda za strateška ulaganja.

LIJEKOVI UBOJICE RAKA

Poljska tvrtka razvija nove lijekove za borbu protiv raka krvi i solidnih tumora ciljanim terapijama

Akutna mijeloična leukemija težak je oblik raka krvi. Poznat kao AML, razmjerno je rijedak, pri čemu se u Europi bilježi oko 20 000 novih slučajeva godišnje, a jednaka incidencija prisutna je i u Sjedinjenim Državama. No izrazito je agresivan i u odraslih pacijenata ima najnižu stopu preživljavanja od svih oblika raka krvi.

Novi lijekovi koje razvija Ryvu Therapeutics, poljska biotehnološka tvrtka, mogli bi pružiti novu nadu pacijentima oboljelima od AML-a i drugih potencijalno smrtonosnih karcinoma.

„Naše tijelo veoma je moćno oruđe“, napominje Krzysztof Brzozka, direktor za znanstvena istraživanja u tvrtki Ryvu. „Svi smo u svom tijelu u nekome trenutku imali stanice raka, ali toga zapravo nismo bili ni svjesni jer ih je naš imunosni sustav uništio. No u rijetkim slučajevima te neposlušne stanice toliko su agresivne ili imunosupresivne da prerastu u vidljive tumore, a svjedočimo i tome da se šire kao zloćudna bolest.“

Sićušne molekule golemog potencijala

Europska investicijska banka financira Ryvu **poduzetničkim dugom u iznosu od 22 milijuna eura** kako bi tvrtku poduprla u istraživanju i kliničkim ispitivanjima.

Ryvu je razvio kapacitete za brzo pronalaženje i optimiziranje molekula s različitim mehanizmima djelovanja prilagođenima različitim vrstama raka i pristupima liječenju. Zasad provodi klinička ispitivanja dvaju kandidata za lijekove, a to su SEL24 i RVU120, inhibitori kinaza koji u stanicama zaustavljaju procese koji dovode do razvoja raka.

Oba kandidata ispituju se kao potencijalni lijekovi za rak krvi. RVU120 ispituje se i kao lijek protiv solidnih tumora, kao što su rak dojke ili prostate. Ti kandidati za lijekove uzimaju se u obliku kapsula i može ih se ponijeti kući, što je velika prednost za pacijente koji su obično opterećeni čestim odlascima u bolnicu, transfuzijama krvnih stanica, opetovanim infekcijama, bolovima i umorom.

Potpora EU-a za revolucionarna istraživanja u Poljskoj

Poduzetnički dug kojim Europska investicijska banka financira poljsku tvrtku pokriven je jamstvom Europskog fonda za strateška ulaganja (EFSU-a). „Podaci koje su dosad prikupili zaista su dojmljivi“, ističe Cristina Niculescu, viša stručnjakinja za biološke znanosti u Europskoj investicijskoj banci. „Strategija im izgleda vrlo obećavajuće.“

No biotehnološki projekti nose razmjerno visok rizik zbog neizvjesnosti ishoda kliničkih ispitivanja. „Ovaj projekt ne bismo mogli financirati bez jamstva EFSU-a“, napominje Anna Stodolkiewicz, referentica za ulaganja u Europskoj investicijskoj banci.

Od 2015. godine EIB je uložio oko milijardu eura u istraživačke projekte liječenja raka, koji u svijetu svake godine odnese 10 milijuna života. „Mnogi će se projekti možda izjaloviti i možda ćemo ostati bez novca koji smo mogli iskoristiti za gradnju nove autoceste“, upozorava Niculescu. „Ali već i ako samo jedan urodi plodom, promijenit će živote milijuna ljudi.“

BUDUĆNOST NIJE BINARNA

Finska tvrtka otišla je korak dalje od ničica i jedinica ne bi li stvorila kvantna računala koja ubrzavaju znanstvena otkrića i poboljšavaju život svakog pojedinca

Kad čujemo izraz „kvantno računalo“ na pamet nam vjerojatno pada holivudska znanstvena fantastika, gdje se ta tehnologija koristi za savijanje vremena i napajanje futurističkih gradova. No kvantna su računala stvarna. Stručnjaci vjeruju da bi mogla promijeniti svijet, stvoriti futurističke tehnologije, a znanstvenofantastične sanjarije pretvoriti u zbilju.

U ovom osvitlu ere kvantnog računalstva sudjeluje i finska tvrtka IQM Quantum Computers. „Prvi smo pogon posvećen proizvodnji opreme za kvantno računalstvo u Europi“, ističe Juha Vartiainen, suosnivač i direktor za operativno poslovanje IQM-a. „Naši kvantni procesori i računala mogli bi stubokom promijeniti mnoge sektore, od razvoja lijekova i cjepiva do kibernetičke sigurnosti, te omogućiti važne inovacije u području klimatskih tehnologija.“

Kvantno računalstvo smatra se sljedećim velikim pomakom u svijetu tehnologije, a stručnjaci predviđaju da će to tržište do 2025. dosegnuti vrijednost od 770 milijuna USD. Upravo zato Europska investicijska banka podupire IQM zajmom od 35 milijuna USD, ugovorenim u veljači 2022. posredstvom njenog Europskog jamstvenog fonda.

Što su to kvantna računala?

Godine 1981. Richrad Feynman, fizičar i vizionar, iznio je tezu da bi kvantno računalo bilo kadro izvoditi simulacije prirodnih procesa koje klasično računalo nikako ne bi moglo izvesti. Nažalost, tada nitko nije znao kako izraditi takvo računalo.

Sedamnaest godina kasnije, Isaac L. Chuang, Neil Gershenfeld i Mark Kubinec dokazali su da je to izvedivo tako što su stvorili prvo 2-kubitno kvantno računalo. Taj pothvat otvorio je put prema kvantnom računalu velike snage, a potraga za njime traje i dan danas.

Standardno računalo obrađuje digitalne bitove koji se sastoje od ničica i jedinica. Kvantna računala koriste se kvantnim bitovima ili kubitovima koji mogu biti ili ničica ili jedinica ili, pak, oboje istodobno, što je poznato kao kvantna superpozicija. Time se znatno povećavaju kapaciteti za izračun.

Primjerice, buduće kvantno računalo moglo bi u nekoliko sekundi probiti bilo koji od današnjih uobičajenih sigurnosnih sustava. Najboljim superračunalima današnjice za tu bi istu zadaću trebali milijuni godina.

Kvantna računala uglavnom će izvršavati iste zadatke kao i sadašnja, samo kudikamo brže. No ta bi se nova tehnologija mogla primjenjivati i u mnoge druge svrhe.

„Korištenjem kvantnih računala mogli bismo simulirati kemijske reakcije, čime bi se olakšali razvoj lijekova i proizvodnja različitih materijala“, ističe Vartiainen. „Od financija i energetike, preko medicine i znanosti o materijalima, pa sve do logistike i naprednih industrija, kvantno računalstvo ubrzava otkrića i revolucionarne pomake radi poboljšanja života svakog pojedinca.“

“**Naši kvantni procesori i računala mogli bi stubokom promijeniti mnoge sektore, od razvoja lijekova i cjepiva do kibernetičke sigurnosti, te omogućiti važne inovacije u području klimatskih tehnologija.**”

Juha Vartiainen, suosnivač i direktor za operativno poslovanje tvrtke IQM Quantum Computers

Poduzetnički dug kao oslonac kvantnih istraživanja

Europa se može pohvaliti bogatom tradicijom kvantnih istraživanja, a tu se nalaze i mnogi od vodećih svjetskih centara. No u toj kvantnoj utrci na prvo mjesto počinju se probijati Kina i Sjedinjene Države.

Europski jamstveni fond banke EU-a nastoji osnažiti konkurentnost Europe tako što podupire poduzeća pogođena gospodarskom krizom koju je izazvao COVID-19. Mnoga od tih poduzeća tehnološke su tvrtke koje nemaju kapitala na koji bi se mogle osloniti, iako bi trebale proširiti svoje poslovanje. To je osobito važno u tehnološkom sektoru jer bi se europske tvrtke tu inače mogle okrenuti Sjedinjenim Državama ili Kini kao alternativnim izvorima sredstava.

„Fond nam omogućuje da ponudimo dugoročna rješenja u obliku poduzetničkog duga i tako ispunimo jedinstvene financijske potrebe brzorastućih inovativnih tvrtki u sektorima ključnima za budućnost Europe”, objašnjava Cristian Antoci, referent za poduzetnički dug i vlasničko financiranje u Europskoj investicijskoj banci.

Uz potporu Europske investicijske banke, IQM može nastaviti s utiranjem puta kvantnim istraživanjima u Europi i čitavom svijetu. „Sredstva ćemo iskoristiti za daljnji razvoj i širenje poslovanja u Europi”, ističe Pia-Johanna Lemmetty, voditeljica financija u IQM-u. „Pomoći će nam i da nastavimo s razvojem našeg proizvoda i širenjem našeg tima iznimno nadarenih stručnjaka.”

Pronalaženje kvantnih rješenja za probleme današnjice

Želja IQM-a je da svoje inovacije iskoristi za prevladavanje klimatske krize.

„Kvantno računalstvo moglo bi biti sastavni dio potrage za rješenjima za klimatska pitanja”, napominje Vartiainen. „To bi se moglo odnositi na razvoj učinkovitijih baterija koje bi zamijenile motore s unutarnjim izgaranjem, unaprjeđenje tehnologija meteorološkog modeliranja ili optimiziranje energetske mreže radi smanjenja emisija CO₂ u gradskom prometu.”

Tvrtka pomaže i u stvaranju europskog kvantnog ekosustava sljedeće generacije.

U prosincu 2021. tvrtka je otvorila specijalizirani proizvodni pogon u Espoou u Finskoj. Taj će novi pogon omogućiti otvaranje visokotehnoloških radnih mjesta i potaknuti šira istraživanja na globalnoj razini zahvaljujući suradnji s međunarodnim istraživačkim centrima i sveučilištima.

ŠTO JE SVRHA SVEGA TOGA?

Od satelita, preko punjača za električna vozila, pa sve do poljoprivrede koja donosi blagodati tlu, Ananda utire nove putove u području ulaganja s društvenim učinkom i podupire tvrtke korisne za društvo i okoliš

Florian Erber već je i tada imao uspješnu karijeru. Kao inženjer elektrotehnike, radio je u sektoru rizičnog kapitala u Kaliforniji i Münchenu. Vlastitu *start-up* tvrtku prodao je jednoj velikoj međunarodnoj korporaciji. No pitao se kako da tu karijeru objasni svojoj četverogodišnjoj kćeri. „Ono na što nisam mogao naći odgovor“, pripovijeda Erber, „bilo je koja je svrha svega toga.“

A onda se počeo baviti društveno odgovornim ulaganjima, područjem koje je tada bilo još u začetku. „Odlučio sam joj objasniti da vodim brigu o tome da okoliš postane bolji. To je ono što sam želio reći svojem djetetu, a i samome sebi.“

Investicijski fond koji je Erber 2009. osnovao s Johannesom Webberom proistekao je iz spoznaje da „ne žele stvarati tvrtke koje ne donose nikakvu istinsku promjenu“, a danas je prerastao u jednu od okosnica sve šireg sektora društveno odgovornih ulaganja. U svibnju je Ananda Impact Ventures zatvorio svoj četvrti investicijski fond vrijedan 108 milijuna eura, što uključuje i treće ulaganje koje mu je pristiglo iz Europskog investicijskog fonda.

„Fondovi u koje ulažemo mjere svoj učinak“, objašnjava Maximilian Heyde, voditelj ulaganja u Europskom investicijskom fondu, podružnici Europske investicijske banke. „Okrenuti su rješavanju društvenih ili okolišnih problema, a svojim ulagačima istodobno donose financijski povrat.“

A kad je riječ o društveno odgovornim ulaganjima, Europski investicijski fond ima osobito važnu ulogu. „EIF je još u vrlo ranoj fazi prionuo razvoju tržišta za društveno odgovorna ulaganja“, napominje Erber. „Omogućio nam je da naš drugi fond zaista ugleda svjetlo dana.“

Društveno odgovorna ulaganja donose inovacije potrebne Europi

Društveno odgovorna ulaganja pridonose i globalnoj konkurentnosti Europe jer omogućavaju financiranje inovacija za koje bi se sredstva inače možda morala tražiti u Sjedinjenim Državama ili Aziji, što bi se odrazilo na **sigurnost opskrbe** našeg kontinenta. „Europski fondovi rizičnog kapitala često su premali da bi tvrtke podupirali u kasnijim fazama rasta, tako da se ove oslanjaju na veće fondove koji pristižu iz Sjedinjenih Država ili Kine“, objašnjava Heyde iz EIF-a. „Jedan od naših strateških ciljeva je osigurati dodatni kapital kako bismo fondovima rizičnog kapitala omogućili veća ulaganja u rast tvrtki čije tehnologije pozitivno utječu na klimu ili okoliš.“

Od 2008. godine Europski investicijski fond uložio je 1,4 milijarde eura u fondove za društveno odgovorna ulaganja, od čega je više od pola uložio u protekle tri godine. Očekuje se da će se ta aktivnost u narednim godinama znatno pojačati jer se EIF obvezao da će najmanje 25 % svojih godišnjih ulaganja posvetiti klimi i okolišu.

Svojom potporom za *start-up* tvrtke, EU vodi brigu o tome da američki i azijski fondovi rizičnog kapitala ne dobiju baš sve što poželeva. Među Anandinim ulaganjima je i EcoG, tvrtka koja je s poslovanjem krenula prije pet godina u Detroitu. No godinu dana kasnije rukovodstvo je odlučilo da s razvojem tvrtke nastavi u Münchenu. „Infrastruktura za punjenje električnih vozila jedno je od tržišta gdje je Europa dva do tri puta naprednija“, pojašnjava Jörg Heuer, osnivač i direktor EcoG-a. „Europa se u prošlosti mučila s digitalizacijom.“

“ Europa se u prošlosti mučila s digitalizacijom. No sada imamo tržište na kojem prednjačimo pred Sjedinjenim Državama. Tu vodeću poziciju važno je i zadržati kako bismo mogli uspjeti posvuda u svijetu. ”

Jörg Heuer, osnivač i direktor EcoG-a

No sada imamo tržište na kojem prednjačimo pred Sjedinjenim Državama. Tu vodeću poziciju važno je i zadržati kako bismo mogli uspjeti posvuda u svijetu.”

Android za punjenje električnih vozila

Prema Heuerovim riječima, EcoG-ov proizvod svojevrstni je „android u službi infrastrukture za punjenje električnih vozila”. Njihove pametne punionice omogućuju potrošačima da svoja vozila pune u trenutku kad je struja najjeftinija zbog velike raspoloživosti energije iz obnovljivih izvora. To je važno jer će očekivani porast broja električnih vozila vjerojatno opteretiti kapacitete Europe u pogledu električne energije.

EcoG pridonosi borbi protiv klimatskih promjena na dva načina: prvo, tako što smanjuje „zabrinutost zbog dometa” električnih vozila, čime potrošače dodatno potiče na njihovu kupnju; i drugo, tako što omogućuje da ta nova vozila troše zeleniju energiju. „Budemo li električna vozila i dalje proizvodili kao što proizvodimo tostere, neće biti fleksibilnosti koja će nam omogućiti da s vremenom uvodimo promjene”, upozorava Heuer. „Tijekom životnog vijeka pametnog telefona, korisnik može inovirati tako što na njega instalira nove funkcionalnosti. Tu istu viziju imamo i za punjače električnih vozila.”

Društveno odgovorna ulaganja uzimaju maha

Uspjeh tvrtki poput EcoG-a raduje Floriana Erbera koji svjedoči tome kako tržište društveno odgovornih ulaganja raste baš kao i njegova kći Natalie, kojoj je danas 18 godina.

„Kad sam se počeo baviti društveno odgovornim ulaganjima, kolege iz sektora rizičnog kapitala pitali su me: „Sve je to lijepo i krasno, ali možeš li od toga živjeti? Kako ćeš nešto zaraditi?“, prisjeća se Erber. „A sada nas nazivaju jer znaju da se klasični fondovi rizičnog kapitala moraju prilagoditi. Moraju ozbiljnije shvatiti društveno odgovorna ulaganja.”

Baš kao i mlada Natalie Erber, društveno odgovorna ulaganja su stasala i budućnost im je obećavajuća.

STANICE ZA LIJEČENJE INKONTINENCIJE

Austrijska biotehnološka tvrtka razvija staničnu terapiju koja bi milijunima koji pate od inkontinencije mogla pomoći da se vrate aktivnom životu

Zamislite da jurite na zahod, ali ne stižete na vrijeme. Zastrašujuća je to pomisao, ali za mnoge nažalost i stvarnost. Samo u Europi oko 20 milijuna odraslih pati od fekalne inkontinencije. Urinarna inkontinencija još je učestalija.

Austrijska biotehnološka tvrtka Innovacel razvija staničnu terapiju koja bi tom problemu mogla stati na kraj. Terapija se sastoji od ubrizgavanja vlastitih prekursorskih mišićnih stanica pacijenta u njegov oštećeni i/ili oslabljeni mišić sfinktera, što mu pomaže da se regenerira i povрати svoju normalnu funkciju.

Kako bi se ubrzala završna faza kliničkih ispitivanja, Innovacel je u prosincu 2021. od Europske banke za obnovu i razvoj dobio poduzetnički zajam u iznosu od 15 milijuna eura. Ta će sredstva pomoći tvrtki da zadrži prednost pred konkurencijom nakon što se razvoj usporio tijekom pandemije bolesti COVID-19.

„Na ovoj vrsti terapije radi i jedna tvrtka iz SAD-a. Ali u razvoju kaskaju barem pet godina za nama”, objašnjava Ekkehart Steinhuber, direktor Innovacela. „Zajam je odigrao važnu ulogu jer nam je pomogao uvjeriti ulagače da raspoložemo dostatnim sredstvima za doglednu budućnost.”

Lijek za inkontinenciju poboljšava kvalitetu života

Inkontinencija je prisutnija među starijim osobama. Drugi je najčešći razlog iz kojeg ljude smještaju u domove za starije i nemoćne. No nisu pošteđeni ni mlađi ljudi. Primjerice, kod žena može doći do oštećenja sfinktera prilikom poroda.

Zasad „baš i nema mnogo toga što ljudi mogu učiniti da bi zaustavili otjecanje”, napominje Valeria Iansante, stručnjakinja za biološke znanosti u Europskoj investicijskog banci. Postojeća rješenja svode se na promjenu prehrane, fizioterapiju, uzimanje lijekova, električnu stimulaciju i razne vrste kirurških zahvata. Neki od njih izrazito su invazivni i često nemaju trajnog učinka.

Jednokratna injekcija kao dugoročno rješenje

U Inovacellu su se opredijelili za drukčiji pristup. Iz prsnog mišića pacijenta uzimaju komadić mišićnog tkiva veličine koštice trešnje, iz kojeg izoliraju matične stanice i kultiviraju ih u mišićne prekursorske stanice koje pacijentu potom iznova ubrizgavaju u sfinkter, gdje mišiću pomažu da se regenerira i povрати svoju normalnu funkciju.

Tvrtka se koristi patentiranom tehnologijom za usađivanje stanica pomoću vrlo tanke igle. Postupak se prati ultrazvukom te je minimalno invazivan i vrlo precizan. A mogao bi predstavljati i trajno rješenje problema. „Imamo podatke o pacijentima koji su zahvatu podvrgnuti prije osam godina”, ističe direktor Steinhuber, koji je u tvrtki još od 2009. „Stvar i dalje djeluje.”

„Zajam je odigrao važnu ulogu jer nam je pomogao uvjeriti ulagače da raspoložemo dostatnim sredstvima za doglednu budućnost.“

Ekkehart Steinhuber, direktor Innovacella

Potpora EU-a u utrci za dobivanjem odobrenja

Innovacell ima tri kandidata za proizvode namijenjene liječenju različitih vrsta fekalne i urinarne inkontinencije. Glavni kandidat ICEF15, kojim se liječi „urgentna inkontinencija stolice“, ušao je u treću i posljednju fazu kliničkih ispitivanja prije dobivanja regulatornog odobrenja. U ovoj fazi tvrtka mora uložiti golemo sredstvo. „Takva studija košta desetke milijuna eura“, objašnjava Steinhuber.

A u Europi nije nimalo lako prikupiti sredstava u toj fazi i u tom sektoru. Zbog toga mnoge tvrtke tragaju za financiranjem u Sjedinjenim Državama i Aziji, što često dovodi do egzodusa znanosti iz Europe.

„Europski ulagači baš i nisu zainteresirani za stanične terapije“, napominje Cyril Teixeira Da Silva, referent za ulaganja u Europskoj investicijskoj banci, koji je sudjelovao u strukturiranju zajma za Innovacell. „No te bismo inovacije htjeli zadržati u Europi.“

Kao banka EU-a, EIB je Innovacellu mogao ponuditi rizično financiranje uz potporu Europskog jamstvenog fonda. Taj fond osnovan je radi pomoći tvrtkama pogođenima pandemijom. „I dalje je riječ o rizičnom ulaganju“, ističe Teixeira Da Silva. „Da ga nismo osigurali jamstvom, još uvijek ne bi bilo prihvatljivo za financiranje. Ako ništa drugo, morali bismo čekati na pozitivan ishod treće faze kliničkih ispitivanja.“

Japan kao zemlja nade za regenerativnu medicinu

Sjajnu priliku Innovacell vidi u Japanu koji je, zahvaljujući svom starijem stanovništvu, dinamično tržište za postupke liječenja inkontinencije. Stoga tvrtka i tamo provodi treću fazu kliničkih ispitivanja kako bi za svoj proizvod dobila odobrenje. Japan je atraktivan jer su u toj zemlji prepoznali potencijal regenerativnih terapija. Zahvaljujući tome, tvrtke koje razvijaju te istraživački zahtjevne terapije mogu lakše naplaćivati i više cijene.

Financiranjem Innovacella, koji je nastao 2000. godine nakon što se odcijepio od Medicinskog sveučilišta u Innsbrucku, Banka omogućuje tvrtki da svoje znanstvene spoznaje izvozi širom svijeta, a sve za dobrobit ljudi u Europskoj uniji i izvan njenih granica.

„Možemo ih smatrati budućnošću regenerativne medicine“, ističe lansante iz EIB-a. „S gledišta medicine potrebe su goleme, a koristi za pacijente mogle bi biti nemjerljive. Upravo zato ovoj tvrtki stavljamo na raspolaganje sredstva EU-a.“

GLOBALNE VEZE

“ Regionalna suradnja Europske unije i njezinih susjeda važnija je nego ikad prije. Europska investicijska banka je poput kakvog mosta koji ljude i mjesta spaja održivim projektima koji sadašnjim i budućim naraštajima donose bolji život. **”**

Souad Farsi, voditelj EIB-ovog ureda u Ammanu u Jordanu

Suočivši se s cijelim nizom globalnih kriza, Europska investicijska banka preoblikovala je način svoga rada izvan Europske unije kako bi što učinkovitije odgovorila na globalne izazove. Tako smo 2022. osnovali EIB Global, novu razvojnu upravu koja ciljeve Europske unije u području održivosti, razvoja, klimatskih aktivnosti i digitalizacije pretvara u konkretne projekte i proizvode. Svakim projektom koji provodi, EIB Global odgovara na neku ključnu gospodarsku potrebu, a ujedno promiče i vrijednosti slobode, ljudskog dostojanstva i vladavine prava u svijetu koji je nestabilniji nego što smo to nekoć mislili.

EIB Global zamišljen je radi gradnje snažnih i jasno usmjerenih partnerstava širom svijeta, kako u okviru tako i posredstvom Tima Europa.

USKLAĐENO MIKROFINANCIRANJE

Tehnička pomoć EU-a omogućila je palestinskoj mikrofinancijskoj instituciji Faten da na raspolaganje stavi 8 milijuna USD za potrebe malih poduzeća

Jedino što Shua'a Yassin želi je da pacijentima koji dođu u njegov laboratorij u gradu Ramallahu na Zapadnoj obali ponudi bolje, brže i raznovrsnije specijalizirane testove. Yassin, medicinski laboratorijski tehničar sa specijalizacijom iz hematologije, 2014. godine ostavio je posao u palestinskom Ministarstvu zdravstva i osnovao Lab Tech.

„U početku smo obavljali jednostavna redovna testiranja jer smo krenuli kao opći, a ne specijalizirani laboratorij“, prisjeća se Yassin. „A onda smo se proširili i pomalo se specijalizirali za hematologiju i molekularno testiranje.“ Njegov laboratorij danas zapošljava devetero ljudi.

Radi širenja laboratorijskih usluga, Yassinu je trebala naprednija oprema. Njezinu nabavu omogućio mu je Palestine for Credit and Development – Faten, mikrofinancijska institucija sa sjedištem u Ramallahu, koja je 2022. od Europske investicijske banke dobila drugu tranšu zajma vrijednog 10 milijuna USD.

Faten je osnovan sada već daleke 1999. godine. Danas je najveća mikrofinancijska institucija na Zapadnoj obali i u pojasu Gaze, a portfelj aktivnih kredita iznosi mu gotovo 157 milijuna USD i obuhvaća 26 400 korisnika, barem ako je vjerovati Hamzi Ghannamu, voditelju kreditnog odjela institucije.

Usklađivanje uglavaka

Godine 2019. Europska investicijska banka ugovorila je s Fatenom zajam u vrijednosti od 10 milijuna USD. Prva isplata u iznosu od 2 milijuna USD izvršena je 2020. Zbog spleta teških okolnosti, Faten se mučio s ispunjavanjem uvjeta zajma. To je dovelo do kašnjenja u isplati preostalih 8 milijuna USD.

Jednu od većih prepreka predstavljalo je i to što je Faten imao gotovo 50 različitih financijskih uglavaka sa 17 različitih zajmodavaca, uključujući Europsku investicijsku banku. Mikrofinancijskoj instituciji bilo je teško pratiti sve te silne kreditne uvjete.

Radi prevladavanja tog problema i kako bi mu mogla isplatiti preostalih 8 milijuna USD, banka EU-a ponudila je Fatenu podršku u okviru Programa tehničke pomoći za financijsku uključenost u južnom susjedstvu. Program se financira iz Instrumenta za rizični kapital za zemlje južnog susjedstva, koji su Europska investicijska banka i Europska komisija uspostavile radi promicanja financijske uključenosti u toj regiji.

„Programom tehničke pomoći obuhvaćeno je više zemalja, među kojima su Maroko, Tunis, Jordan, Alžir, Egipat, Libanon i Palestina“, objašnjava Emma-Jayne Paul, stručnjakinja za tehničku pomoć u mikrofinanciranju pri EIB Globalu, upravi Europske investicijske banke zaduženoj za projekte izvan Europske unije.

„Prvotno je zamišljen kao trogodišnji program, ali zahvaljujući njegovu uspjehu, produžit ćemo ga na još dvije godine, do kraja siječnja 2025.“, pridodaje Paul.

“Sada tragamo za uređajima kakvih ovdje nema, kao što su platforme za sekvenciranje sljedeće generacije i specijalizirani instrumenti za rad na ljudskom DNK-u.”

Shua'a Yassin, osnivač Lab Techa

Pojednostavnjenje nebrojenih sporazuma

Faten je sa zadovoljstvom prihvatio ponuđenu pomoć. Mikrofinancijska institucija morala se pridržavati cijelog mnoštva različitih paketa kreditnih uvjeta ili uglavaka ugovorenih sa 17 različitih zajmodavaca. Bila je to složena zadaća jer su uglavci ponekad uvelike sličili jedan drugome, uz tek sitne razlike.

Faten je preispitao sve te uglavke i sveo ih na njih šest. Potom je pristupio dugotrajnim i složenim pregovorima sa svakim od zajmodavaca kako bi ustanovio smatraju li nove uglavke prihvatljivima.

Uvjeti otporni na krize

Političke prilike na Zapadnoj obali i u pojasu Gaze složene su, a krize predstavljaju čestu pojavu. „Ne nadziremo svoje granice, bilo da se radi o granici između Jordana i Palestine, morskim granicama ili granicama sa zemljama koje nas okružuju, poput Libanona i Sirije”, objašnjava Ghannam. „Sve to otežava izvoz i uvoz između nas i drugih zemalja.”

Stoga je u ponovnim pregovorima o financijskim uglavcima bilo važno i to da zajmodavci shvate kako je nestabilnost sastavni dio Fatenova poslovanja.

Svi su zajmodavci naposljetku pristali na ustupke i svih ih je 17 na kraju prihvatilo šest istovjetnih uglavaka. Tako je po završetku ove inicijative EIB mogao staviti na raspolaganje i preostalih 8 milijuna USD. Otkako su mu u srpnju isplaćena ta sredstva, Faten je stekao povjerenje triju novih zajmodavaca koji su također pristali na istih šest uglavaka.

EIB-ov tim za tehničku pomoć nada se da bi tu inicijativu mogao ponoviti i kod drugih mikrofinancijskih institucija u zemljama čija su gospodarstva pogođena krizom.

Lab Tech okrenut je budućnosti

Zahvaljujući kreditima koje je Lab Tech dobio od Fatena, Shua'a Yassin mogao je nabaviti raznovrsne laboratorijske uređaje specijalizirane za hormonske i molekularne testove. Najnoviji kredit u iznosu od 30 000 USD iskoristio je u veljači kako bi nabavio opremu za PCR testiranje u stvarnom vremenu.

„Sada tragamo za uređajima kakvih ovdje nema, kao što su platforme za sekvenciranje sljedeće generacije i specijalizirani instrumenti za rad na ljudskom DNK-u”, objašnjava Yassin. „To je ono za što nastojimo naći sredstva.”

* Ovaj naziv ne tumači se kao da se njime priznaje Država Palestina niti se njime dovode u pitanja pojedinačna stajališta država članica u tom pogledu.

ELEKTRIČARKE, NAPRIJED!

Brazilska elektroenergetska tvrtka Neoenergia otvara ženama vrata električarske škole radi promicanja socijalne uključenosti

Érica Carvalho de Oliveira dolazi iz obitelji električara. Danas je na putu da postane prva električarka u svojoj obitelji, a sve zahvaljujući novom socijalnom programu koji je pokrenula brazilska elektroenergetska tvrtka Neoenergia.

„Vrlo sam ponosna što sudjelujem u projektu koji ruši rodne prepreke“, ističe Oliveira. „Radi se o izlasku iz ustaljenih kalupa i dokazivanju da se i muškarci i žene mogu baviti bilo kojim poslom.“

Neoenergia jedan je od najvećih opskrbljivača električnom energijom u Brazilu, gdje posluje u 18 saveznih država.

Tvrtka je 2013. osnovala Električarsku školu u gradu Bahia kako bi poboljšala živote ljudi u zapostavljenim zajednicama. Neoenergia poseže za obrazovanjem i stručnim osposobljavanjem kako bi promicala uključenost, pri čemu ženama, ali i ljudima iz slabije obrazovanih i siromašnijih sredina pomaže u pronalaženju boljih radnih mjesta.

U školi su 2019. otvoreni razredi posebno namijenjeni ženama kako bi se stalo na kraj predodžbi prema kojoj je električar muško zanimanje.

„Ovaj projekt smišljen je i razvijen kako bi se ljudima iz najsiromašnijih zajednica pomoglo da uđu na tržište rada i da si mogu osigurati barem minimalne uvjete za život, što uključuje plaćanje stanarine i hrane“, objašnjava Régia Barbosa, voditeljica organizacijskog razvoja u Neoenergiji. „Radi se o stvaranju prilika za bolji život, ali i dokazivanju da sektori koji se obično povezuju s muškarcima nude mogućnosti zapošljavanja i za žene.“

Do 2021. tvrtka je zaposlila 1600 ljudi koji su završili stručno osposobljavanje na Električarskoj školi. Do danas je zahvaljujući programu gotovo 300 žena steklo zvanje ovlaštenog električara.

Pronalaženje rodne ravnoteže

U ožujku 2022. Europska investicijska banka ugovorila je s Neoenergijom zajam u iznosu od 200 milijuna eura radi potpore većem broju projekata obnovljivih izvora energije u Brazilu. Ulaganje će tvrtki pomoći i da unaprijedi rodnu ravnopravnost i pojača društvenu aktivnost.

Joana Sarmento Coelho, kreditna referentica Europske investicijske banke koja je radila na ovom projektu, ističe da svojim programom stručnog osposobljavanja električara Neoenergija postavlja dobar primjer za druge tvrtke koje žele promicati društvenu uključenost.

„Ovaj projekt nešto je čime se Neoenergia može itekako ponositi“, napominje Sarmento. „Pokazuje da, bez obzira na zemlju ili njene društvene i gospodarske prilike, tamo gdje ima volje, ima i načina. A ovo je svakako način na koji možemo stići do rodno ravnopravnije i prosperitetnije budućnosti.“

SOLARNA ENERGIJA ZA RURALNU AFRIKU

Prošireni izvanmrežni sustav pospješuje pristup solarnoj energiji u ruralnoj Africi

U supsaharskoj Africi oko 600 milijuna ljudi nema pristup električnoj energiji unatoč stanovitom napretku ostvarenom u posljednjih nekoliko godina i snažnom rastu izvanmrežnog solarnog sektora zabilježenom na kontinentu tijekom proteklog desetljeća.

U Beninu samo 40 % stanovništva ima pristup električnoj energiji, uz znatan raskorak između urbanih (70 %) i ruralnih područja (18 %), što znači da oko 5 milijuna ljudi nema pristup električnoj energiji. Izvanmrežnim solarnim rješenjima trenutačno se koristi tek 10 % kućanstava.

„Samo u Beninu više od milijun kućanstava nema pristup suvremenoj i održivoj energiji“, napominje Hendrik Engelmann-Pilger, viši ekonomist u Odsjeku za programe energetske tranzicije pri Europskoj investicijskoj banci. „Za potrebe rasvjete i punjenja mobitela, ta se kućanstva većinom oslanjaju na petrolejke, svijeće, baterijske svjetiljke i generatore. Ta su rješenja skupa, onečišćuju okoliš i često su neučinkovita.“

Čisti i održivi izvori energije poput solarnih uređaja i kućnih solarnih sustava za kućanstva bez priključka na mrežu sa sobom nose visoke početne troškove koji predstavljaju izazov za obitelji s niskim i srednjim primanjima. Odgovor nudi ENGIE Energy Access, vodeći pružatelj rješenja utemeljenih na modelima naplate prema potrošnji i minimrežama u Africi.

Čista i cjenovno pristupačna električna energija

Model naplate prema potrošnji omogućuje korisnicima da uplatama malih iznosa aktiviraju sustav radi jednodnevnog ili jednotjednog korištenja, sve dok ne plate punu cijenu, nakon čega im se sustav trajno aktivira. Stanovnici Benina moći će tijekom godina otplaćivati troškove opreme po cijeni manjoj od 20 centi dnevno.

Europska investicijska banka odobrila je zajam u iznosu od 10 milijuna eura u korist tvrtke ENGIE Energy Access Benin kako bi joj pomogla u postavljanju 107 000 visokokvalitetnih kućnih solarnih sustava u Beninu. Prema procjenama, time će se omogućiti pristup čistoj energiji za potrebe 630 000 stanovnika te zapadnoafričke zemlje.

Ovaj novi posao sklopljen u Beninu nastavak je prijašnje potpore koju je ENGIE dobio od EIB-a radi uvođenja izvanmrežne solarne energije u Ugandi.

„Naše partnerstvo s Europskom investicijskom bankom u Beninu omogućit će nam da stanovnike sela u čitavoj zemlji opremimo iznimno povoljnim sustavima s naplatom prema potrošnji, što će otvoriti pristup čistoj solarnoj energiji i pridonijeti financijskom osnaživanju“, ističe Gilian-Alexandre Huart, direktor tvrtke ENGIE Energy Access.

OLAKŠANJE IZ SLAVINE

Dok se kriza s vodom u Senegal pogoršava uslijed klimatskih promjena, nova infrastruktura donosi olakšanje za više od milijun ljudi u svim dijelovima te zemlje

Marie Sall probudila se prije svitanja u nadi da će napuniti bačvu dok voda još teče kako bi njena sedmeročlana obitelj do kraja dana imala što piti i u čemu se prati. No javne slavine u Pikineu, gradskoj četvrti Saint-Luisa na sjeveru Senegala, već su tjednima suhe.

„Pa kakav je to život“, pita se Sall dok sa svoje petero djece dijeli bocu vode koju joj je velikodušno ponudila susjeda. Ne preostaje joj ništa drugo nego da ostatak dana provede u potrazi za vodom, samo kako bi joj obitelj mogla preživjeti.

Novi dašak nade stiže u obliku 64,5 milijuna eura vrijednog zajma Europske investicijske banke, zajedno s bespovratnim sredstvima u iznosu od 5,55 milijuna eura koliko je Europska unija odobrila Republici Senegal. Ta će sredstva donijeti vodu za piće Sallinoj obitelji, svim stanovnicima Saint-Luisa te Kaolacka i Kolde, dvaju gradova u središnjem odnosno južnom dijelu Senegala.

„Voda je život. Ponosan sam što sudjelujem u projektu koji je pomogao ranjivim zajednicama u Senegal. Stali smo uz svoje afričke partnere i zajedno odgovorili na izazove koje je donio COVID-19“, ističe François-Xavier Parant, viši kreditni referent Europske investicijske banke koji je radio na ovom poslu.

Banka EU-a počela je s radom u Senegal još davne 1966., a i dan danas mu je jedan od najjačih partnera. Ovaj zajam pomoći će Senegal da osigura vodu svim svojim stanovnicima u trenutku kad nagli porast njihova broja i jake suše sve žešće pritišću već ionako oskudne vodne resurse.

Voda za male senegalske gradove

Sa svojih 230 000 stanovnika, Saint-Louis se smjestio između rijeke Senegal i Atlantskog oceana. Ovaj strateški položaj u prošlosti mu je omogućio procvat, ali sad ga je izložio i posljedicama klimatskih promjena.

„Svoj toj patnji doći će kraj s novim postrojenjem za pročišćavanje“, napominje Abdou Diouf, koji vodi radove na terenu u ime nacionalnog vodoprivrednog poduzeća Société Nationale des Eaux du Sénégal.

Po završetku projekta Saint-Louis uživati će u pogodnostima koje će mu donijeti novo postrojenje za pročišćavanje vode za piće, spremnici za njezino skladištenje i proširena vodoopskrbna mreža.

Slični zahvati izvest će se i u Koldi i Koalacku. Time će se ojačati sustav vodoopskrbe i unaprijediti kvaliteta vode za piće za 634 000 stanovnika ovih triju gradova. Ovaj projekt u skladu je s Inicijativom za održive afričke gradove i, kao takav, od presudne je važnosti. Bude li u manjim gradovima vladala nestašica vode, ljudi će se odseliti u potrazi za boljim životom.

„Ulaganja u takve gradove važna su kako bi se zadovoljila rastuća potražnja za vodom i smanjile nejednakosti“, objašnjava Emmanuel Chaponniere, viši inženjer Europske investicijske banke koji radi na projektu. Dosadašnji zajmovi senegalskom vodoprivrednom poduzeću bili su usmjereni na glavni grad Dakar.

Dosadašnji zajmovi senegalskom vodoprivrednom poduzeću bili su usmjereni na glavni grad Dakar

“Svoj toj patnji doći će kraj s novim postrojenjem za pročišćavanje.”

Abdou Diouf, voditelj radova na terenu u ime poduzeća Société Nationale des Eaux du Sénégal

Većom potporom do većeg učinka

Da bi preživjeli, ljudi kao što je Ouleymatou Diakhaté oslanjaju se na prodavače vode u bocama. Oni koji si ne mogu priuštiti vodu u boci piju prljavu vodu iz kojekakvih spremnika. To samo pogoršava postojeće zdravstvene probleme izazvane bolestima koje se prenose zrakom i vodom.

Bespovratna sredstva Europske unije u iznosu od 5,55 milijuna eura, koja je Europska investicijska banka mobilizirala u okviru Tima Europa, pomoći će senegalskom vodoprivrednom poduzeću da ubrza gradnju 35 000 subvencioniranih priključaka na sustav opskrbe pitkom vodom za 350 000 korisnika širom zemlje. „Jako mi je drago što smo mogli pojačati učinak projekta”, ističe Chaponniere.

Zajam banke EU-a i bespovratna sredstva Europske unije donose osobitu korist ženama jer je odlazak po vodu posao koji uglavnom pada na leđa žena i djevojčica, što im oduzima vrijeme za učenje i zarađivanje.

Povlastica suradnje s pouzdanim parterom

Tim Europske investicijske banke odobrio je projekt u tri grada na daljinu i po žurnom postupku jer se sve odvijalo tijekom pandemije bolesti COVID-19. Tako je prvih 13,5 milijuna eura isplaćeno već u listopadu.

„Postupak procjene projekta mogli smo ubrzati jer smo se oslonili na naš dugogodišnji i blizak odnos. Znali smo kako funkcionira vodoprivredno poduzeće, a i oni su dobro poznavali nas”, objašnjava Parant. „Ovo je naš peti projekt sa Société Nationale des Eaux du Sénégal od 1995.”

U okolnostima hitnih protupandemijskih mjera, Europska investicijska banka iznimno je financirala gotovo 90 % troškova projekta u odnosu na uobičajeni maksimum od 50 %. **Dodatna sredstva Banke pomogla su senegalskoj vladi da oslobodi 34 milijuna eura koje sada može iskoristiti za gospodarski oporavak od krize koju je izazvao COVID-19.**

„Imali smo povlasticu suradnje s pouzdanim parterom”, zaključuje Diouf.

SUPER RIŽA

Nove sorte riže smanjuju emisije ugljika i pomažu poljoprivrednicima

Promjene u obrascima pojave monsuna u Indiji stvaraju kaos kad je riječ o jednoj od tamošnjih najvažnijih poljoprivrednih kultura – riži. Dok se u središnjoj i južnoj Indiji posljednjih mjeseci bilježe iznadprosječne količine kiše, koje su u južnim saveznom državama Kerala, Karnataka i Madhya Pradesh dovele i do poplava, savezne države na istoku i sjeveroistoku zemlje, kao što su Uttar Pradesh, Bihar i Odisha, bilježe visoke temperature i premalo kiše. Zbog toga u indijskom Ministarstvu poljoprivrede očekuju da će ovosezonski urod riže pasti za oko 6,77 milijuna tona i spustiti se na 104,99 milijuna tona.

No nadu ulijevaju nove vrste sjemena i poboljšane tehnike uzgoja koje razvija tvrtka SeedWorks sa sjedištem u Hyderabadu. „Mnogi usjevi u Indiji ove su godine desetkovani uslijed toplinskih valova”, objašnjava Sundar Raja Vadlamani, predsjednik SeedWorksa zadužen za opskrbni lanac. „Naša tvrtka radi na razvoju svojstava zahvaljujući kojima će biljke postati otpornije na ekstremnu vrućinu i davati kudikamo veće prinose.”

Uzdrmana sušom, poplavama, salinitetom i ekstremnim temperaturama, proizvodnja riže žrtva je klimatskih promjena. No ostavlja i pozamašan ugljični otisak jer čini oko 2,5 % ukupnih emisija stakleničkih plinova izazvanih ljudskim djelovanjem, po čemu je ravna svjetskoj zrakoplovnoj industriji. Snažan utjecaj ove osnovne kulture na klimu uglavnom proizlazi iz načina na koji se tradicionalno uzgaja. Naime, na poplavljenim rižinim poljima stvaraju se idealni uvjeti za razvoj bakterija koje ispuštaju metan, jedan od moćnijih stakleničkih plinova.

Sorte riže koje razvija SeedWorks zahtijevaju manje vode čije su zalihe u Indiji sve oskudnije, tako da je čak 600 milijuna stanovnika suočeno s visokom do ekstremnom nestašicom vode. U sprezi s novim tehnikama za čiju primjenu tvrtka obučava poljoprivrednike, te bi sorte mogle dovesti do uzgoja održivije kulture s manjim utjecajem na klimu.

U tvrtki procjenjuju kako su dosad pomogli da se uštedi oko 14 milijardi litara vode, i to tako što su svoje „manje žedne” sorte riže kombinirali s nizom inicijativa za očuvanje vodnih zaliha, uključujući uporabu vodomjera i skupljanje kišnice, ali i tako što su uzgajivače naučili kako optimizirati potrošnju vode.

U SeedWorksu ispituju i novu metodu sjetve riže, pri čemu su razvili stroj koji omogućuje sadnju rižinog sjemena izravno na polju umjesto da je se prvo uzgaja u rasadniku, što je inovacija kojom bi se, kako tvrde, trebala uštedjeti velika količina vode.

Rizični kapital i održiva riža

SeedWorks ima kapacitete za istraživanje i razvoj u Singapuru, a širi se i na Filipinima. U provedbi njenih razvojnih planova tvrtku podupire GEF Capital Partners, društvo za upravljanje fondovima rizičnog kapitala koje je okrenuto klimatskoj i okolišnoj održivosti, a uredi ima u Indiji, Latinskoj Americi i Sjedinjenim Državama. Kao uprava Europske investicijske banke zadužena za međunarodni razvoj, EIB Global je 2022. izdvojio 40 milijuna USD za GEF-ov najnoviji fond, nakon što je EIB 2018. već uložio više od 25 milijuna u jedan njegov prijašnji fond.

„Posljedice klimatskih promjena u pravilu osobito teško pogađanju ranjive skupine poput obitelji s niskim primanjima i žena. A sve što se može učiniti kako bi se pridonijelo rješavanju klimatskog problema u pravilu se pozitivno odražava i na te skupine. „

Raj Pai, izvršni partner GEF-a za južnu Aziju

„GEF je bio među prvima koji su utrli put klimatski odgovornim ulaganjima“, ističe Raj Pai, izvršni partner GEF-a za južnu Aziju. „Još od početka devedesetih godina proteklog stoljeća pratimo različita područja, od obnovljivih izvora energije do sigurnosti opskrbe vodom i hranom u Indiji, jugoistočnoj Aziji i Latinskoj Americi.“

Danas GEF prati svoj doprinos ostvarenju UN-ovih ciljeva održivog razvoja, baš kao i svoj financijski povrat, te ulaže isključivo u tvrtke čije su djelatnosti usklađene s Pariškim sporazumom o klimatskim promjenama. To znači da se u svim svojim ulaganjima drži puta koji vodi ka smanjenju emisija stakleničkih plinova i razvoju otpornom na klimatske promjene.

Ova grupacija za ulaganje rizičnog kapitala sa svojim se novim fondom također priključila inicijativi 2X Challenge. Tom se inicijativom nastoji mobilizirati 15 milijardi USD radi potpore tvrtkama koje ženama u gospodarstvima u usponu omogućuju pristup rukovodećim položajima, nude im kvalitetna radna mjesta, kao i proizvode i usluge koje pospješuju njihovo sudjelovanje i uključenost u gospodarstvo.

„Posljedice klimatskih promjena u pravilu osobito teško pogađanju ranjive skupine poput obitelji s niskim primanjima i žena“, napominje Pai. „A sve što se može učiniti kako bi se pridonijelo rješavanju klimatskog problema u pravilu se pozitivno odražava i na te skupine.“

Važna uloga banke EU-a

Kad je riječ o fondovima poput GEF-a, Europska investicijska banka privlači druge ulagače koji inače možda ne bi zalazili u taj sektor.

„Sudjelovanje Europske investicijske banke u fondovima poput GEF-a privlači druge ulagače i služi kao katalizator za ulaganja privatnog sektora u područja u kojima su prijeko potrebna, kao što su djelovanje u području klime i održivost okoliša“, ističe Sissi Frank Perez, referentica za ulaganja rizičnog kapitala u EIB Globalu.

„Rizični kapital može odigrati jedinstvenu i ključnu ulogu i na tržištima u nastajanju, i to ne samo kao izvor kapitalnih sredstava, već i kao izvor stručnog znanja i iskustva koji tvrtkama pomaže u razvoju, institucionalizaciji i usvajanju najbolje prakse u pogledu okolišnih, socijalnih i upravljačkih pitanja.“

EIB Global

BOLNICE U NEPOZNATIM VODAMA

Runa Khan smatra da bi svatko trebao imati pristup zdravstvenoj skrbi. Njezina organizacija Friendship vodi brigu o tome da lijekovi, cjepiva i obrazovanje dopru i do najzabačenijih krajeva Bangladeša

Prilikom jednog putovanja u ruralni dio Bangladeša, Runa Khan naišla je na obitelji koje ne mogu doći ni do kakve medicinske skrbi ili lijekova. Stoga je odlučila učiniti nešto čime bi donijela promjenu u život cijele zajednice.

„Ne možete početi tako što ćete pokušati ostaviti traga u čitavom svijetu“, napominje Khan. „Morate početi tako što ćete se usmjeriti na pojedince, shvatiti što im treba i s ljubavlju im priskočiti u pomoć.“

Otkad zna za sebe, Khan nastoji donijeti boljitak društvu. Jedan od socijalnih projekata koji su je ispunili najvećim zadovoljstvom počeo je kad je francuski moreplovac Yves Marre 1994. stigao u Bangladeš rashodovanim teglenicom kako bi je darovao u dobrotvorne svrhe. Na kraju je taj brod završio tako što je milijunima ljudi pomogao da dođu do bolje zdravstvene skrbi i poslužio kao odskočna daska za utemeljenje Friendshipa, organizacije sa socijalnom svrhom koja danas ima više od 4000 zaposlenih i pet ogranaka širom svijeta.

Europska investicijska banka odobrila je zajam u iznosu od 250 milijuna eura radi potpore Bangladešu u nabavi cjepiva i provedbi nacionalne kampanje cijepljenja protiv bolesti COVID-19. Zahvaljujući toj potpori i pomoći, do danas su milijuni stanovnika Bangladeša primili cjepivo i dobili bolju zdravstvenu skrb posredstvom organizacije Friendship.

„Suradnja s Friendshipom omogućuje nam da ostavimo dubljeg traga na terenu i ostvarimo održiv i uključiv razvoj“, ističe Katrin Bock, kreditna referentica Europske investicijske banke zadužena za ulaganja u Bangladešu. „Naše partnerstvo promatramo kao model za ulaganja u zdravstvo i projekte vezane uz COVID-19.“

Suživot s poplavama u Bangladešu

Bangladeš je zemlja rijeka, a gotovo 75 % površine nalazi mu se ispod razine mora. Zbog svojih geografskih obilježja izložen je čestim i jakim poplavama.

Posebno je ranjivo četiri milijuna stanovnika koji žive na nestalnim otocima na rijeci Brahmaputra, poznatima kao „char“. Svaki put kad ih rijeka poplavi, ti se otoci raspadnu i nestanu, a ljudi su prisiljeni ostaviti sve za sobom i preseliti se na neko drugo mjesto. Problem dodatno pogoršavaju klimatske promjene. „Sretala sam ljude koji su se za života selili više od 40 puta“, pripovijeda Khan.

Sa svoje dvije plutajuće bolnice i još jednom izgrađenom na kopnu, Friendship pruža zdravstvenu skrb žiteljima ovih otoka i obalnog pojasa Bangladeša. Riječ je o besplatnim kirurškim zahvatima, lijekovima i medicinskim pregledima, kao i pedijatrijskoj, ginekološkoj, stomatološkoj i oftamološkoj skrbi.

Kako bi se pobrinuo da nitko ne bude zapostavljen, Friendship je uspostavio i sustav mobilnih satelitskih i stacionarnih klinika kojima u radu pomažu kvalificirani zdravstveni djelatnici iz lokalnih zajednica. „Ako nemate kakvo plovilo, vrlo je teško doći do skrbi“, napominje Khan. „Naš sustav zdravstvene skrbi proistekao je iz potreba zajednice.“

“ Ne možete početi tako što ćete pokušati ostaviti traga u čitavom svijetu. Morate početi tako što ćete se usmjeriti na pojedince, shvatiti što im treba i s ljubavlju im priskočiti u pomoć. ”

Runa Khan, osnivačica Friendshipa

Do posljednjeg kilometra na putu do cjepiva

Bangladeš je površinom gotovo jednak Grčkoj, ali ima 16 puta više stanovnika. Kad je buknuo COVID-19, cijepljenje je bilo jedino rješenje za nastavak normalnog života bez straha od prijetnje koja se nad zemljom nadvila s pojavom te smrtonosne bolesti.

Friendship je odigrao važnu ulogu u nastojanjima da cjepiva dopru do stanovnika teško dostupnih područja. Organizacija je provodila informativne kampanje radi promicanja važnosti cijepljenja i podržala njegovu provedbu u udaljenim područjima, što je primjerice uključivalo registraciju pacijenata i pomoć u njihovu prijevozu do cijepnih punktova.

Do početka lipnja 2021. dvije doze primilo je manje od 4 % stanovnika Bangladeša. Uz pomoć Friendshipa, danas je u Bangladešu u potpunosti cijepljeno više od 70 % stanovništva.

Oснаživanje zajednica

Bangladeš se nalazi u prvim redovima borbe protiv klimatskih promjena. Zemlju su 2022. pogodile dosad neviđene poplave koje su odnijele više od stotinu života i poremetile svakodnevicu čak sedam milijuna ljudi. No očekuje se da će se u idućih deset godina posljedice klimatskih poremećaja znatno pogoršati.

Prema Khan, ljudi bi u čitavom svijetu trebali promatrati krize s kojima su neposredno suočeni u svjetlu šireg izazova klimatskih promjena. „Dok radimo na zaštiti svojih zajednica i zemalja od pandemije bolesti COVID-19, trebali bismo razmišljati i o tome kako ćemo ih osnažiti ne bi li se mogle nositi s budućim krizama“, upozorava Khan.

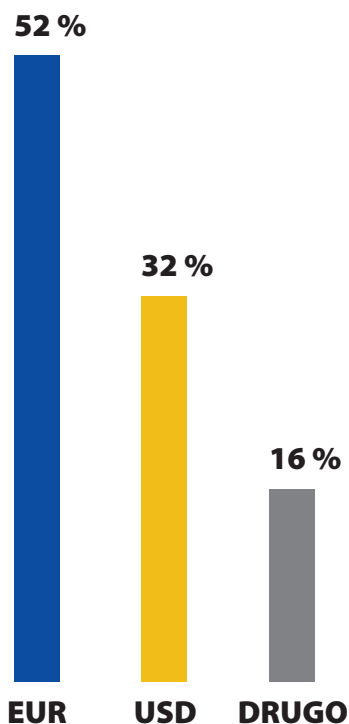
Upravo se zato djelovanje Friendshipa nipošto ne svodi isključivo na zdravstvo. Ta organizacija sa socijalnom svrhom radi na borbi protiv klimatskih promjena i prilagodbi njihovim učincima, očuvanju kulturne baštine, gospodarskom razvoju, uključivom građanskom društvu i obrazovanju. Tako primjerice nudi medicinsku izobrazbu te srednjoškolsko i osnovnoškolsko obrazovanje za tisuće stanovnika „charova“, među kojima su žene i migranti.

„Nema univerzalnog rješenja; treba ići korak po korak. Novac je jedno oruđe, tehnologija drugo“, ističe Khan. „Obrazujete li samo jedno selo, možete preobraziti čitav otok.“

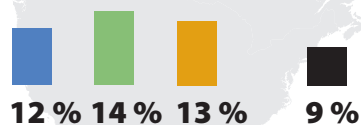
ODAKLE DOLAZE SREDSTVA

Europska investicijska banka, najveći multilateralni zajmoprimac i zajmodavac na svijetu, u 2022. je prikupila 44,3 milijarde eura na međunarodnim tržištima kapitala, od čega 19,9 milijardi eura otpada na zelene obveznice ili obveznice za održivost. Svojim izdanjima obveznica Banka dopire do ulagača koji u pravilu možda ne bi ulagali u Europu, ali koji onda europskim projektima posredno doprinose svojim ulaganjem u obveznice EIB-a.

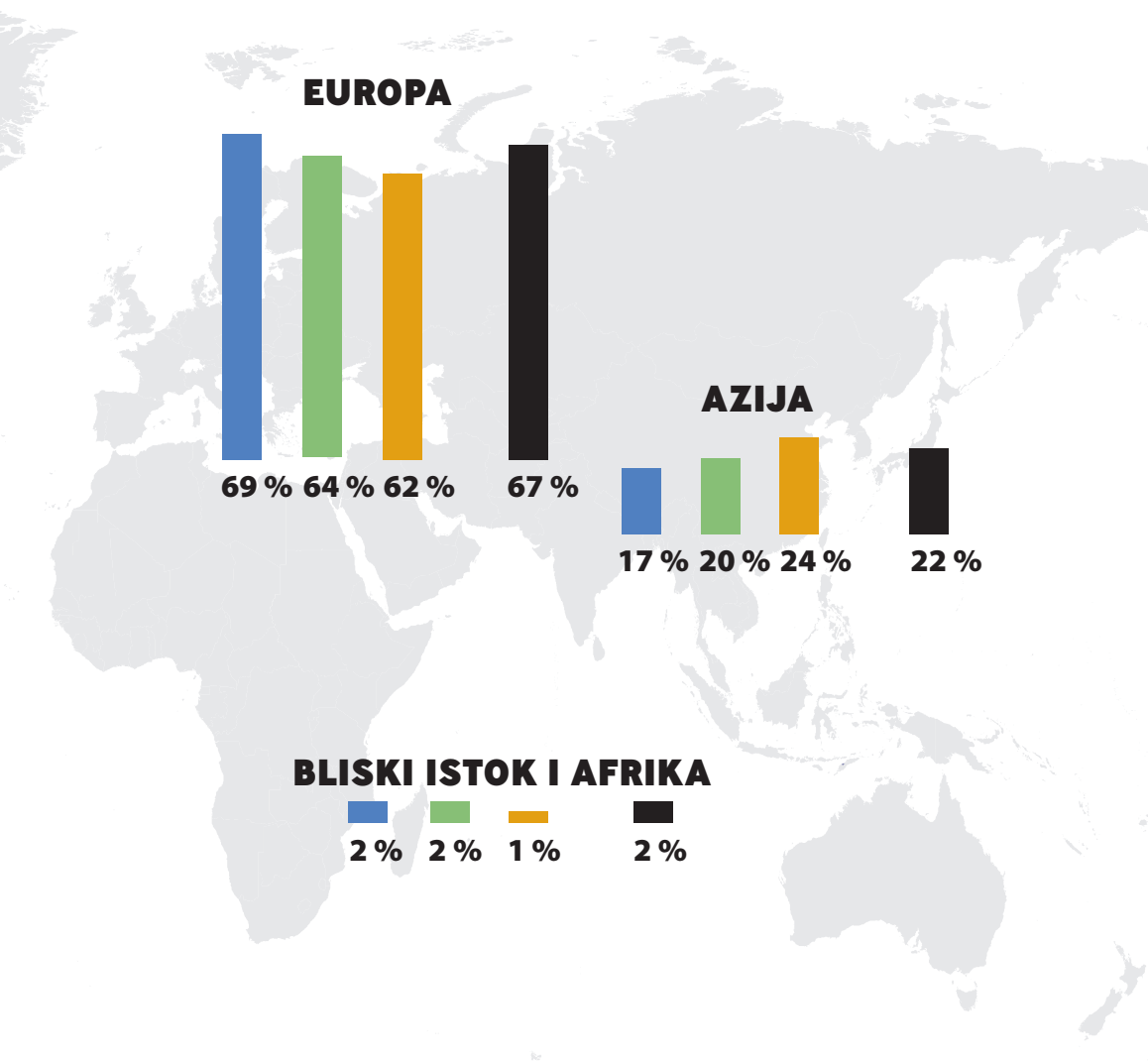
STRUKTURA IZDANIH OBVEZNICA PREMA VALUTI

SJEVERNA I JUŽNA AMERIKA

Banka je izdala obveznice u 17 valuta, s time da je većina sredstava prikupljena u osnovnim valutama: euru i američkom dolaru. Raznoliki izvori i rokovi dospijeća daju fleksibilnost strategiji financiranja Banke. Viševalutni pristup EIB-u omogućava i pristup nekim od domaćih valuta radi isplate sredstava.

■ 2020
 ■ 2021
 ■ 2022
 ■ Obveznice za klimatsku osviještenost / Obveznice za osviještenost o održivosti u 2022.

GLAVNI NAGLASCI IZ OPERATIVNOG PLANA GRUPE ZA RAZDOBLJE 2023. – 2025.

- Veća pomoć Ukrajini i stavljanje težišta na autonomiju EU-a slijedom ruske invazije
- Odmak od fosilnih goriva i potpora regijama koje ovise o ugljenu i nafti
- Rizičnija zelena i digitalna ulaganja
- Više razvojnih projekata posvuda u svijetu posredstvom EIB Globala
- Novi prioriteti u području savjetodavne pomoći, inovacija i tehnologije
- Pojačano kreditiranje malih poduzeća u segmentu djelovanja u području klime i održivosti

Vojna agresija na Ukrajinu navela nas je da ubrzamo djelovanje u području klime i provedbu projekata kojima se jača neovisnost Europe. Dio tog novog zamaha je i program REPowerEU, koji je zamišljen kako bi Europa prestala ovisiti o ruskoj nafti i plinu. U potpunosti ćemo podržati taj program Europske komisije za energetska neovisnost.

Grupa EIB-a povećat će izdvajanja za pravedan prelazak na zeleno gospodarstvo tako što će pomoći većem broju regija koje uvelike ovise o nafti i plinu. Pravedna tranzicija podrazumijeva da ćemo pomoći zajednicama koje se najviše muče s prelaskom na nove, zelene industrije, a ljudima ćemo ponuditi više stručnog osposobljavanja radi promjene posla.

Jedan od ključnih ciljeva Europskog investicijskog fonda za razdoblje od 2023. do 2025. bit će pojačano djelovanje u području klime i održivosti okoliša. To će obuhvaćati stručno osposobljavanje malih poduzeća radi stjecanja tehničkih znanja, kao i potporu poslovnim anđelima te fondovima poduzetničkog i rizičnog kapitala. Kreditnim jamstvima EIF-a izdanima u korist drugih kreditnih institucija osigurat će se sredstava za pomoć širokom spektru *start-up* tvrtki i malih poduzeća. U okviru programa REPowerEU, EIF će u razdoblju od 2023. do 2027. financijskim institucijama osigurati vlasnička ulaganja vrijedna tri milijarde eura za energetska učinkovitost, obnovljive izvore energije i zelene inovacije.

Izvan Europe, EIB Global pomoći će većem broju regija u proizvodnji zelene električne energije, opskrbi stanovnika čistom vodom, gradnji suvremenih postrojenja za pročišćavanje otpadnih voda, unaprjeđenju opreme u zdravstvu i zaustavljanju širenja zaraznih bolesti. Cilj će nam biti pojačano financiranje djelovanja u području klime u Aziji i Latinskoj Americi.

Intenzivirat ćemo savjetodavne usluge radi pružanja šire tehničke pomoći kojom će se ubrzati ulaganja u prioritetne projekte. Savjetodavne usluge bit će usmjerene na potporu okolišno održivim projektima i provedbu Plana djelovanja klimatske banke. U tom planu djelovanja zacrtani su naši klimatski ciljevi za razdoblje od 2021. do 2025. Želimo li ispuniti te ciljeve, moramo preuzeti veći rizik i financirati tehnološki naprednije projekte, što će nam omogućiti da svojim radom ostavimo dublji trag.

Cjelovit tekst Operativnog plana za razdoblje 2023. – 2025. možete pročitati na www.eib.org/en/publications

UPRAVLJANJE

EIB je tijelo EU-a, odgovoran je državama članicama te se kao banka pridržava najbolje bankarske prakse u području odlučivanja, upravljanja i kontrole.

Vijeće guvernera sastavljeno je od ministara iz vlada svake od 27 država članica, a u pravilu se radi o ministrima financija. Guverneri utvrđuju smjernice kreditne politike Banke i jednom godišnje odobravaju godišnja financijska izvješća. Odlučuju o dokapitalizacijama i sudjelovanju Banke u financiranju projekata izvan Europske unije. K tome, imenuju Upravno vijeće, Upravljački odbor i Revizijski odbor.

Upravno vijeće donosi odluke o kreditima, programima zaduživanja i drugim financijskim pitanjima. Sastaje se deset puta godišnje ne bi li osiguralo poslovanje Banke u skladu s ugovorima EU-a, Statutom same Banke i općim smjernicama koje utvrdi Vijeće guvernera. Sastoji se od 28 direktora, pri čemu svaka država članica imenuje po jednog, a još jednog imenuje Europska komisija. Tu je i 31 zamjenik direktora. Radi proširenja svog stručnog kadra, Upravno vijeće može kooptirati šest stručnjaka radi sudjelovanja u radu sjednica Vijeća u svojstvu savjetnika bez prava glasa. Odluke se donose većinom glasova koji predstavljaju najmanje 50 % upisanog kapitala država članica i jednu trećinu članova Vijeća s pravom glasa, osim ako je Statutom predviđeno drukčije. Vijećem predsjedava predsjednik Banke, ali u tom svojstvu nema pravo glasa.

Upravljački odbor stalno je unutarnje tijelo Banke nadležno za donošenje odluka. Nadgleda svakodnevno poslovanje Banke, priprema odluke za potrebe Upravnog vijeća i vodi brigu o njihovoj provedbi. Sastaje se jednom tjedno. Upravljački odbor djeluje pod nadležnošću predsjednika Banke i pod nadzorom Upravnog vijeća. Ostalih osam članova čine potpredsjednici EIB-a. Članovi se imenuju na razdoblje od najviše šest godina, uz mogućnost ponovnog imenovanja, a odgovaraju isključivo Banci.

U Banci djeluje i neovisni **Revizijski odbor**, koji izravno odgovara Vijeću guvernera. Zadužen je za reviziju financijskih izvještaja EIB-a i Grupe EIB-a, godišnju provjeru pravilnosti poslovanja EIB-a i vođenja njegovih knjiga te provjeru usklađenosti poslovanja Banke s najboljom bankarskom praksom. Svoje godišnje izvješće za prethodnu financijsku godinu Revizijski odbor podnosi Vijeću guvernera, zajedno s očitovanjem Upravljačkog odbora. Revizijski odbor sastavljen je od šest članova koji se imenuju na razdoblje od šest uzastopnih financijskih godina, bez mogućnosti ponovnog imenovanja.

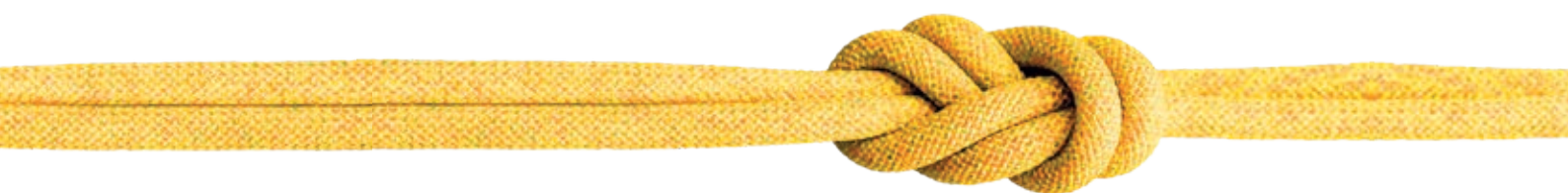
**Europska investicijska banka klimatska je banka EU-a.
Doznajte više o našem radu u području klime:
Klimatska i okolišna održivost (www.eib.org/climate)**

**Europska investicijska banka stoji uz Ukrajinu.
Doznajte više:
EIB stoji uz Ukrajinu (www.eib.org/standwithUkraine)**

**Naši projekti donose prevagu u svakom sektoru svjetskog gospodarstva.
Zaronite dublje:
Svi projekti – financiranje i globalni utjecaj širom svijeta
(www.eib.org/projects/all)**

SIGURNA EUROPA

IZVJEŠĆE O RADU ZA 2022.

Europska
investicijska banka

pdf: ISBN 978-92-861-5425-6

HR 03/2023